

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**ZNAČILNOSTI MERCOSURJA IN NJIHOV VPLIV NA ZAUPANJE
VLAGATELJEV**

Ljubljana, september 2010

ANA KRAŠOVEC

IZJAVA

Študent/ka _____ izjavljam, da sem avtor/ica tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom _____, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____ Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1 EKONOMSKA INTEGRACIJA	2
2 GLAVNE ZNAČILNOSTI MERCOSURJA KOT PREFERENČNEGA TRGOVINSKEGA DOGOVORA	3
2.1 Rast pomembnosti Mercosurja	3
2.2 Zgodovinsko ozadje	3
2.3 Notranja struktura Mercosurja	4
2.4 Slabosti Mercosurja	6
2.5 Nedavna dejavnost	6
3 PRITOKI IN ODTOKI V/IZ MERCOSURJA	7
3.1 Zakaj investirati v Mercosur?	7
3.2 Saldo trgovanja in investicij: Primerjava z EU27	8
3.3 Trendi FDI in PFI v Mercosur	10
4 VPLIV ZUNANJIH ORGANOV NA INVESTIRANJE V MERCOSUR	12
4.1 Vloga WTO	12
4.2 Podpora EU	13
4.3 Vpletenost IMF (Mednarodni denarni sklad)	13
4.4 Podpora Svetovne banke	14
5 GLAVNI PROBLEMI TER NJIHOV VPLIV NA INVESTIRANJE V MERCOSUR... ..	14
5.1 Glavni problemi in razprave, ki potencialno vplivajo na zaupanje vlagateljev.....	14
5.2 Vpliv svetovne finančne krize na investiranje v Mercosur	17
6 PRIHODNOST MERCOSURJA	19
6.1 Pogled v prihodnost gospodarstva	19
6.2 Rast Mercosurja	20
7 SWOT ANALIZA MERCOSURJA	21
8 DRUGI FAKTORJI, KI POTENCIALNO VPLIVAJO NA ZAUPANJE VLAGATELJEV	22
SKLEP	24
LITERATURA IN VIRI	25
PRILOGE	1

KAZALO SLIK

Slika 1: Trgovanje Mercosurja z dobrinami (v mrd €) – s svetom in EU27	1
Slika 2: Trgovanje Mercosurja s storitvami (v mrd €) – s svetom in EU27	9
Slika 3: FDI iz EU27 v Mercosur in obratno (v mrd €)	9
Slika 4: PFI v Brazilijo.....	11
Slika 5: Tok FDI v Argentino	15
Slika 6: Indeks zaupanja vlagateljev, Marec 2009 – Marec 2010.....	23

KAZALO TABEL

Tabela 1: SWOT analiza	21
------------------------------	----

UVOD

V diplomskem delu bom podrobneje opisala vpliv prejšnjih in sedanjih problemov v Mercosurju, južnoameriškem skupnem trgu, in vplive, ki jih imajo ti problemi na zaupanje vlagateljev v FDI (neposredne tuje investicije) in PFI (portfolio investicije). V preteklosti (in vse do danes), so se med državami članicami pojavljale številne razprave, med katerimi so nekatere še danes nerazrešene. Številni spori ter nestabilno gospodarstvo in valuta, še posebej v Argentini, imajo lahko velik vpliv na zaupanje vlagateljev; kako velik je ta vpliv zares, bo postalo razvidno skozi diplomsko delo.

Z analizo FDI in PFI iz preteklih let, pa tudi letošnjih poročil, želim potrditi oz. ovreči naslednjo trditev: notranji problemi Mercosurja imajo negativen vpliv na zaupanje vlagateljev, zato se bo zaupanje vlagateljev v to območje po pričakovanjih v prihodnjih letih znižalo.

V poglavju o prihodnosti zaupanja vlagateljev v Mercosur bo govora o tem, ali ima sporna trditev vpliv in do kakšne mere. Problemi v Mercosurju, kot na primer argentinski dolg ter trgovinski spori med državami članicami, bodo imeli po pričakovanjih negativen vpliv na zaupanje vlagateljev, prav tako bodo gospodarski problemi izven Mercosurja, kot na primer svetovna finančna kriza, še dodatno povečali negativen vpliv.

Namen diplomskega dela je vpogled v možne dejavnike, ki imajo potencialen vpliv na zaupanje vlagateljev v Mercosur, kot so pozitivni ali negativni vplivi vpletenosti zunanjih organov, Svetovne banke in WTO (Svetovna trgovinska organizacija) ter napovedi za prihodnost gospodarstva. Ker želim podati celotno sliko ter uravnovešene argumente, bom opisala tudi argumente za vlaganje v Mercosur.

Mercosur sestavljajo štiri države članice: Argentina, Brazilija, Paragvaj in Urugvaj. Obsežnejša raziskava pa bo temeljila predvsem na Argentini in Braziliji, saj sta državi ekonomski sili Mercosurja in imata največji vpliv pri sprejemanju odločitev. Največ sporov izhaja ravno iz nestrinjanj med tema dvema državama. Ker so gospodarstva Latinske Amerike še v razvoju, prihaja pri njih do številnih sprememb, kar pri drugih državah zbuja zanimanje za njih. Čeprav se je Mercosur že bistveno izboljšal, predstavljajo zgoraj naštetih problemi veliko breme za njegov nadaljni razvoj. Cilj diplomskega dela je, ugotoviti s kakšno intenzivnostjo ti problemi vplivajo na zaupanje vlagateljev v trgovinski sporazum.

Z raziskavo novic glede planov za prihodnja izboljšanja znotraj Mercosurja želim podati grobo napoved za prihodnost latinskoameriškega gospodarstva. Širitev njegovega področja, s priključitvijo Venezuele, bo eden bistvenih dejavnikov, ki jih bom vzela v obzir. Večina od nas, kot potencialnih investitorjev, bo vsaj pretehtala možnosti in tveganaja investiranja v tuje trge, kot neposredne investicije ali investicije v vrednostne papirje. Trgi Latinske Amerike se še razvijajo in lahko vlagateljem v prihodnosti ponudijo številne nove priložnosti.

1 EKONOMSKA INTEGRACIJA

Zaradi številnih razlogov je pogosto smiselno, da se države združijo ter uskladijo ekonomske politike (Suranovic, 2010). Koordinacija prinese prednosti, ki drugače ne bi bile možne. Potencialni učinki ekonomskih integracij so: večja učinkovitost v proizvodnji zaradi večje specializacije v skladu z zakonom primerjalnih prednosti, večji obseg proizvodnje zaradi boljšega izkoriščanja ekonomij obsega, boljši mednarodni pogajalski položaj zaradi večje velikosti, spremembe v ekonomski učinkovitosti zaradi večje konkurence ter vpliv na obseg in kvaliteto proizvodnih dejavnikov kot posledica tehnološkega napredka (Damijan, 2009). Razvoj ekonomske integracije v naprednejše oblike prinaša dodatne koristi, kot so mobilnost proizvodnih dejavnikov med državami članicami, koordinacija monetarne in fiskalne politike ter doseganje skupnih ciljev polne zaposlenosti, višjih stopenj gospodarske rasti in bolj enakomerne preraždelitve dohodka.

Suranovic (2010) pravi, da je ureditev katerega koli tipa, v katerem države pristanejo na uskladitev trgovinskih, fiskalnih in/ali monetarnih politik, ekonomska integracija. Seveda obstaja več stopenj integracije:

- **Preferenčni trgovinski dogovor (PTA)** je najšibkejša oblika ekonomske integracije. V PTA države ponujajo znižanje carin, in ne nujno njihove odprave, državam partnericam za določene skupine proizvodov. V vseh ostalih skupinah proizvodov ostanejo višje carine.
- **Območje svobodne trgovine (FTA)** nastane, ko se države sporazumno odločijo za odpravo medsebojnih carin ter vzdržujejo zunanjo carino na uvoz iz preostalega sveta. Primer takšne oblike integracije je združenje NAFTA.
- **Carinska unija** nastane, ko se države odločijo za odpravo medsebojnih carin ter določijo skupno zunanjo carino na uvoz iz preostalega sveta. Evropska unija predstavlja takšno obliko integracije.
- **Skupni trg** omogoča prost pretok blaga in storitev, določi skupno zunanjo carino ter dovoljuje prosto mobilnost kapitala in dela med državami. EU npr., ki je bila ustanovljena v Rimu že leta 1957 z namenom vzpostavitve skupnega trga, a je za izvršitev prehoda potrebovala veliko časa. Danes imajo državljani EU skupni potni list, lahko delajo v kateri koli državi članici ter investirajo v države članice brez omejitev.
- **Ekonomska unija** vzdržuje prost pretok blaga in storitev, določi skupno zunanjo carino, dovoljuje prosto mobilnost dela in kapitala ter zahteva določeno finančno odgovornost v smislu redistribucije dohodkov.
- **Monetarna unija** vzpostavi skupno valuto za vse države članice.

2 GLAVNE ZNAČILNOSTI MERCOSURJA KOT PREFERENČNEGA TRGOVINSKEGA DOGOVORA

2.1 Rast pomembnosti Mercosurja

Svet se nenehno globalizira, posledično pa s tem raste tudi število in pomembnost velikih korporacij in združenj, kakršen je Mercosur. Veliko družb ustanavlja svoje obrate v trgovskih blokih, saj samostojna država, nima zadosti velikega trga. Mercosur predstavlja, skupaj z ASEAN in EU, največji trgovski blok, ki svojim vlagateljem ponuja velik trg (Ball, McCulloch, Frantz, Geringer & Minor, 2004, str. 13). Kot pokazatelj rasti globalizacije se uporablja naraščajoči tokovi FDI. Vse od ustanovitve je Mercosur izkusil precejšno letno rast, in sicer 27 %, ki je vodila v 7,5 % letno ekspanzijo njegovega trgovanja z ostalim svetom. Države članice sedaj naredijo 1/5 tujih menjav med sabo.

2.2 Zgodovinsko ozadje

Ko je bila po drugi svetovni vojni ustanovljena EU, z namenom nadzora nad državami kot je bila npr. Nemčija ter za garancijo svetovnega miru, so se tudi latinskoameriške države začele povezovati med seboj v želji po bolj samostojnem gospodarstvu, saj jih predvsem ZDA niso hotele priznati kot strateško regijo. To je vodilo Brazilijo in Argentino v akcijo, s katero sta začeli gibenje za vzpostavitev nacionalne strategije razvoja, ki bi bila čim bolj neodvisna od Združenih držav. Kot posledica te akcije, pa tudi v izogib nadaljnemu izkoriščanju kolonij držav članic, je bil ustanovljen Mercosur.

V 50. letih 20. stoletja so Združeni Narodi odločilno prispevali k ekonomski podpori Latinske Amerike z ustanovitvijo Ekonomske komisije za Latinsko Ameriko in Karibe (ECLAC). Politika v regiji se je začela hitreje razvijati na koncu 50-ih let (Oliveira & Aurelio, 2005, str. 1-4), ko je ameriški predsednik Kennedy kot odgovor na kubansko revolucijo ustanovil Zvezo za napredek, ki naj bi prispevala k reševanju regionalnih problemov latinskoameriških držav, kljub temu, da je bila v Braziliji že takrat prisotna hitra rast industrializacije. Vendar sta Kennedyjev umor ter porast vojaškega nadzora v Latinski Ameriki povzročila zastoj gospodarskega razvoja za skoraj dvajset let. Medtem ko je bila Evropska gospodarska skupnost (EEC) uspešna, je bilo Latinskoameriško združenje za svobodno trgovino (angl. *Latin American free trade association*) (LAFTA) brez moči, njegovi cilji pa nestvarni. Konec hladne vojne je prinesel spremembe, razvijanje novih strategij je postalo pomembno za cel svet. Latinskoameriško združenje za integracijo (angl. *Latin American Integration Association*) je dovoljevalo več svobode v regionalnih pogajanjih, medtem ko je EU za primerjavo zahtevala več strukturiranosti.

Sodelovanje med Brazilijo in Argentino se je začelo zaradi strahu pred dolžniško krizo in globalizacijo, pa tudi zato, da bi svojima gospodarstvoma zagotovili varnost in razvili njuni regionalni infrastrukturi. Mercosur je bil ustanovljen, da bi zagotovil ekonomski razvoj ter dokazal svetu, kako pomembna je Latinska Amerika za svetovno gospodarstvo. Z njegovo

ustanovitvijo so se države članice poistovetile, začutile pripadnost regiji ter verjele, da imajo potrebo po interakciji, s katero bi dosegle strateške cilje, postavljene s sporazumom. Asuncijska pogodba (angl. *The Asuncion Treaty*) je bila podpisana s strani Argentine, Brazilije, Urugvaja in Paragvaja, 26. marca leta 1991, v upanju, da bi ustvarili uspešen skupni gospodarski trg (Mercosur, 2010).

Vse države članice cenijo demokracijo, človekove pravice ter skupen razvoj. Njihovo sodelovanje omogoča hitrejši gospodarski razvoj ter širjenje nacionalnih trgov. Integracija je bila ustanovljena, da bi olajšala prost pretok dobrin, storitev ter produkcijskih faktorjev med državami članicami. Ustanovljeni sta bili tudi skupna zunanja carina in trgovinska politika. Prizadevali so si tudi harmonizirati makroekonomske in mikroekonomske politike.

Takoj ko je Mercosur kot dogovor postal uraden in je dobil legalni status, sta bila znotraj njegove strukture ustvarjena dva organa: Združena parlamentarna komisija (angl. *Joint parliamentary commission*) in Socialno-ekonomski forum (angl. *Social and Economic forum*). In medtem ko EU vsebuje kombinacijo medvladnih in nadnacionalnih institucij, ima Mercosur le medvladne. EU je namreč čutila potrebo po takšnih institucijah, s katerimi je skušala pospešiti sodelovanje med državami članicami, medtem ko se Mercosur in njegove članice še razvijajo. Mercosur je še vedno dokaj nov trgovski blok in se lahko v prihodnosti še vedno strukturira podobno oz. celo bolj kot EU.

Članice so se sporazumele in načrtale washingtonski konsenz, dokument, ki je sestavljen iz treh glavnih področij gospodarskih politik. To so makroekonomska stabilnost, zmanjšana vpletenost vlade ter naraščajoča odprtost, vse z namenom, da bi pritegnili čimveč FDI.

Iz zgodovinskega ozadja je razvidno, da je trgovski blok omogočil velik napredek, a bo skozi nadaljna poglavja postalo jasno, da obstajajo številna nasprotja v implementaciji politik in sporazumov. Skozi diplomsko delo bo postalo razvidno, da imajo nekateri interesi držav članic, posebej Argentine in Brazilije, negativen vpliv na složnost politik, na primer na konkurenčne ter antidumpinške politike.

2.3 Notranja struktura Mercosurja

Kot je bilo omenjeno zgoraj, notranjo strukturo Mercosurja sestavljajo le medvladne institucije, saj integracija ni tako razvita kot EU; dodatek nadnacionalnih institucij bi lahko le zakompliciral integracijski proces in pripomogel k neuspešnosti povezave. Članice so leta 1994 podpisale t. i. Ouro Preto protokol, ki vsebuje institucionalno strukturo regionalnega trgovinskega sporazuma. V tej strukturi so navzoča naslednja področja: Zbor skupnega trga (angl. *the Common market council*), Skupina skupnega trga (angl. *the Common market group*), Trgovinska komisija (angl. *the Commerce commission*), Združena parlamentarna skupnost (angl. *the United parliamentary commission*), Socialno-ekonomski forum (angl. *the Socio-economic consultancy forum*) ter Administrativni sekretariat (angl. *Administrative secretariat*) (Mercosur, 2010).

Zbor skupnega trga je višji oddelek, ki upravlja politične in integracijske procese ter procese odločitev, ki se odvijajo znotraj Mercosurja. Ima nalogo kontroliranja in zagotavljanja složnosti znotraj strukture. Skupina skupnega trga je nasprotno predstavlja izvrševalni oddelek, ki je koordiniran s strani Ministrstva za zunanje zadeve (angl. *Ministry of foreign relations*). Tako kot Zbor skupnega trga tudi Skupina skupnega trga kontrolira notranje aktivnosti z namenom, da bi zagotovili skladnost vseh operacij z Asuncion pogodbo. Predlogi projektov za skupni trg ter ustvarjanje programov dela, so vsakdanje aktivnosti oddelka. Med njegove odgovornosti spada tudi izbira direktorja Administrativnega sekretariata, čigar odgovornosti bodo pojasnjene v nadaljnjem tekstu. Zbor skupnega trga tesno sodeluje s Skupino skupnega trga predvsem glede proračuna Mercosurja, saj se skupaj odločajo o usmerjenosti in namenu finančnega proračuna, ki ga privzame Skupina, skupaj z odobritvijo proračuna.

Nadzor politične agende ter trgovanja držav članic je dolžnost Trgovinske komisije. Tu poleg analiziranja razvoja skupnih politik držav članic nadzirajo tudi dejansko uporabo njihovih politik z namenom, da bi načrtali predloge za skupni trg. Združena parlamentarna skupnost predstavlja parlament vsake članice trgovinskega sporazuma, da bi zagotovila hitrejšo implementacijo politik ter uskladitev zakonodaje, kar bi zagotavljalo bolj uspešno integracijo.

Ekonomski in socialni sektorji so zastopani s Socialno-ekonomskim svetovalnim forumom, ki ponuja predvsem svetovanje Skupini skupnega trga. Administrativni sekretariat zagotavlja storitve vsem omenjenim oddelkom ter služi kot arhiv za vso dokumentacijo. Sekretariat je odgovoren tudi za prevajanje uradnih dokumentov, saj sta uradna jezika Mercosurja španščina in portugalsščina. V času neposrednega sestajanja članic je Sekretariat odgovoren za logistiko, prav tako pa obvešča države članice o novih politikah, ki so bile izvršene.

Ko se znotraj Mercosurja sprejemajo odločitve, morajo biti v skladu s sodno oblastjo. Da pa bi se odločitve sprejete znotraj Mercosurja tudi dejansko izvedle, se morajo o njih popolnoma strinjati vse države članice, kot pa bo razvidno iz nadaljnjega teksta, nesoglasja med državami članicami pogosto povzročajo zastoj izvedbe mnogih pomembnih politik in odločitev. Vsi protokoli Asuncion pogodbe, morajo biti skupaj z dogovori, sprejetimi v pogodbi, popolnoma usklajeni s končnim rezultatom. Tej pogodbi sledi Zbor skupnega trga, ki sprejema odločitve v smeri rešitev, ki jih predlaga Skupina skupnega trga ter usmerja Trgovinska komisija. V času konfliktov se uporablja t. i. Brazilski protokol, ki ponuja vrsto rešitev.

Kot že omenjeno, bi se lahko dodatek nadnacionalne institucije v strukturo Mercosurja, zaradi nerazvitosti trgovskega bloka, dokazal za izjemno neuspešnega. Preprosta notranja struktura pa pripomore k porastu investicij v Mercosur, saj so procesi odločanja ter poravnava sporov na taki stopnji precej enostavnejša. Namreč, če bi nezadostno razvitemu trgovskemu bloku dodali še zapleteno strukturo, bi lahko to še bolj upočasnilo razvoj, kar bi imelo zelo negativen učinek glede investicij v blok. Preprosta struktura Mercosurja predstavlja v trenutnem stanju svetovnega gospodarstva več prednosti kot slabosti, vsaj kar se tiče privabljanja FDI in PFI.

2.4 Slabosti Mercosurja

S postopnim razvijanjem Mercosurja so se pokazale tudi nekatere njegove slabosti, med katerimi je največja slabo razvita infrastruktura, prisotna na tem področju, zaradi nerazvitih cest in mostov. Rast medsebojnega povezovanja je pokazala tudi potrebo po koordinaciji politik med državami članicami, kot npr. politike o konkurenci ter uskladitvi davkov. Koordinacija med državami članicami pa se je izkazala za precej težavno, zaradi pomanjkanja institucij, kakršna je npr. Evropska komisija. Naslednjo veliko oviro predstavlja močno negativno stališče največje članice Brazilije, ki predstavlja kar 70 % populacije ter proizvodnje znotraj bloka, glede vloge sodišča oz. nadnacionalne birokracije v Mercosurju. Ker Brazilija in Argentina predstavljata glavno moč Mercosurja, sta postala Urugvaj in Paragvaj odvisna od teh dveh velikih sil, kar jima povzroča nekatere probleme. Ta odvisnost se kaže tudi skozi pretekle ekonomske probleme Brazilije in Argentine, saj državi tako danes kot v preteklosti predstavljata cvetoči ekonomski sili, ki naj bi pomagali celotni Latinski Ameriki ponovno ekonomsko zaživeti in zato predstavljajo njune vsakokratne ekonomske stiske veliko grožnjo za preživetje Mercosurja. Devalvacija brazilske valute reala, leta 1999, ter dolžniška kriza v Argentini, sta bila dva faktorja, ki sta imela velik vpliv na njuni gospodarstvi v preteklosti, prisotna pa sta še danes. Brazilija in Argentina glede na svoje interese pogosto sklepata odločitve, ki naj bi bile bistvene za njuni gospodarstvi, zanemarjata pa sodelovanje v Mercosurju, ki bi pripomoglo k izboljšanju gospodarske situacije celotnega področja. Še eno hudo obremenitev za razvoj Mercosurja predstavlja korupcija, še posebej v Braziji, z precejšno neenakostjo med prebivalstvom.

2.5 Nedavna dejavnost

Ker Mercosurju manjka skupna statistika delovanja, bom nedavno dejavnost trgovinskega bloka ocenila na podlagi poročil Argentine in Brazilije. Štiri leta pred globalno finančno krizo je argentinsko gospodarstvo močno rastlo, ne glede na gospodarsko pešanje leta 2001, o čemer bom več napisala skozi delo. Konec leta 2008 ter v začetku leta 2009 pa je državo prizadela ena najhujših suš, ki je ogrozila njeno živinsko industrijo; le ta je predstavljala največji delež argentinskega izvoza. V letu 2008 jih je prizadela še svetovna finančna kriza. Kljub nazadovanju je podjetniški sektor argentinskega gospodarstva zelo inovativen in uspešen, kar spodbuja višjo rast za ta sektor. Rast BDP v letu 2008 je znašala 6,6 %, BDP na prebivalca pa 14.500 ameriških dolarjev (USD) (QFinance, 2010). Priloga 2 kaže delež FDI v celotnem BDP med letoma 2003-2008, kar kaže porast glede na leto 2005. To nakazuje, da so se domače investicije in prihranki povečali.

Brazilija je vodilna ekonomska sila v Latinski Ameriki, njeni kmetijski, rudarski, proizvodni ter storitveni sektorji so dobro razviti. Eden njenih največjih problemov je še vedno visoka neenakost razdelitve bogastva, ne glede na zvišano stopnjo rasti skozi zadnja leta. Predvsem glede na kmetijsko proizvodnjo je Brazilija ena izmed najbolj produktivnih držav; njena dejavnost je bila zelo dobra tudi v času svetovne finančne krize. V letu 2008 je rast BDP znašala 5,2 %, BDP na prebivalca pa 10.300 USD (QFinance, 2010).

Glede na informacije o nedavni dejavnosti Argentine in Brazilije lahko sklepam, da je bila tudi nedavna dejavnost Mercosurja kot celote precej močna, ne glede na vpliv svetovne finančne krize. Čeprav je bil argentinski nedavni gospodarski razvoj počasnejši, je pomembneje upoštevati brazilski razvoj, saj je Brazilija glavna ekonomska sila v Mercosurju. Ekonomska dejavnost Brazilije ima velik vpliv na celotno dejavnost Mercosurja, kar se tiče trgovanja in gospodarske stabilnosti.

3 PRITOKI IN ODTOKI V/IZ MERCOSURJA

3.1 Zakaj investirati v Mercosur?

Sklad za združitev (angl. *The Structural Convergence Fund*) (FOCEM) je bil ustanovljen leta 2005 z namenom, da bi zagotavljal finance za naraščajočo konkurenco ter socialno zvezo. Iz socialne zveze izhaja veliko pozitivnih faktorjev kot na primer zmanjšanje podkupljenih področij, kar pa za Mercosur ne pomeni samo bolj varnih držav članic, temveč tudi možen porast investicij v blok. Naraščajoča konkurenca trgov predstavlja Mercosur kot vodilnega globalnega konkurenta z mnogimi novimi priložnostmi in bo pritegnila nove investitorje.

Brazilija je zelo odprta za nove investitorje in Brazilska centralna banka je objavila pravilnik za tuje PFI v državo v pravilniku *Resolution 2689/2000*, sprejetem v marcu 2000 (Brazilian Central Bank, 2010). Glavna vidika pravilnika sta, dati tujcem enako možnost kot lokalnim investitorjem za investiranje v regulirane investicijske sklade CVM (angl. *Brazilian Securities and Exchange Commission*). Individualni, kot tudi institucionalni, investitorji imajo pravico investirati v Brazilijo, nedržavljeni pa si lahko izberejo zaspotnika, ki deluje v njihovem imenu. Brazilija je za investitorje zelo privlačna, saj predstavlja glavni vstop na trge Mercosurja. Na drugi strani pa Uradna argentinska investicijska fundacija trdi, da je najboljši vstop na trge Mercosurja možen preko Argentine. Ob privabljanju tujih investitorjev v obe velesili je kot razvidno prisotna močna konkurenca. Svetovna banka je decembra 2009 uvrstila Brazilijo na šesto mesto največjih gospodarstev na svetu ter na 125. mesto na njihovem »*Doing Business Survey*«, v katerem preučijo 181 držav glede na njihovo poslovno okolje.

Brazilija je vodilni svetovni proizvajalec kave, pomaranč ter guarane, prav tako pa predstavlja enega izmed glavnih proizvajalcev biogoriv in ima odlično infrastrukturo z modernim sistemom telekomunikacij. Portal BrazilTradeNet (2010) trdi, da ima Brazilija najbolj moderen in vrhunski bančni sistem na svetu; kar pomeni, da so njihovi finančni podatki zanesljivi in sodobni. To so samo nekateri izmed pozitivnih dejavnikov, saj se Brazilija uvršča visoko tudi v produkciji drugih dobrin, kot je organska hrana, sadje ter gensko spremenjena hrana.

Argentina ima prav tako odprto politiko za tuje investitorje ter različne režime, ki so bili ustvarjeni, da bi promovirali tuje investicije. Za tuje družbe, ki želijo investirati, v Argentini ni potreba registracija, prav tako ni potrebno dovoljenje vlade. Enaka pravila veljajo za

domače investitorje. Vstop v državo je olajšan z združitvami, pripojitvami ter skupnimi vlaganji. Tuje družbe imajo možnost udeležitve v raziskave financirane s strani javnosti ter v razne programe razvoja. Svetovna banka je na seznamu »*Doing Business Survey*«, leta 2009 Argentino uvrstila celo višje kot Brazilijo, na 113. mesto med 181 preučevanimi državami.

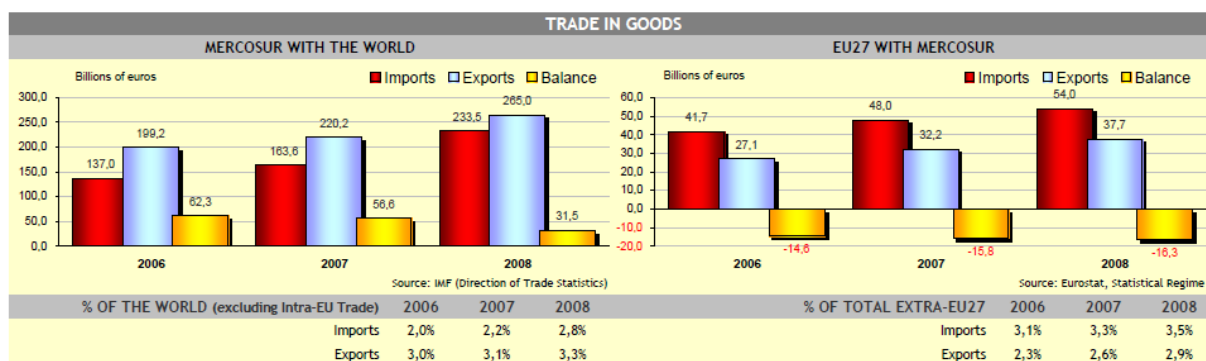
Nekatere pomembne vzpodbude za investiranje v Argentino so: nižje uvozne carine ter DDV na kapitalske dobrine, začasen vstopni režim, ki dopušča prost vstop brez carin za paketiranje ter komercialne vzorce, skladi za plačan DDV med nakupom dobrin; le te so namenjeni uporabi v investicijskih projektih. Argentina ima poleg Čila enega boljših življenjskih standardov v Latinski Ameriki, pa tudi moderno infrastrukturo. Biti eden izmed petih najboljših proizvajalcev biogoriv na svetu, imeti enega izmed najboljših kmetijskih sektorjev ter biti peti največji proizvajalec vina na svetu, je samo nekaj prednosti, s katerimi se lahko Argentina ponudi svojim investitorjem.

Za investitorje, ki želijo investirati v Argentino in Brazilijo, se torej ponuja veliko priložnosti. Obe državi sta visoko konkurenčni ter pogosto ponujata prednosti, ki so sporne v natančnosti. Kot je bilo že omenjeno obe državi trdita, da sta najboljša vstopna točka na trge Mercosurja. Trditve so postavljene s strani BrazilTradeNet-a (2010) ter Uradne brazilske investicijske fundacije (2010). Glede tega obstaja več različnih pogledov, namreč te trditve so vsekakor vzpodbudne, treba pa je vzeti v obzir, da se morajo najprej dokazati oz. izkazati za resnične.

3.2 Saldo trgovanja in investicij: Primerjava z EU27

Mercosur je med drugim tudi carinska unija, kar pomeni, da je tip trgovskega bloka, ki ima območje proste trgovine ter skupno zunanjo carino (Mercosur, 2010). Mercosur sem primerjala z EU, čeprav je njegovo območje veliko večje od območja EU, saj meri impresivnih 12 milijonov kvadratnih kilometrov, kar je štirikrat več od EU (BBC News Online, 2010). Njegov skupni trg sestavlja približno 250 milijonov ljudi in njegova gospodarska aktivnost obvladuje tri četrtine latinskoameriškega kontinenta. EU je Mercosurjev drugi največji trgovski partner, takoj za ZDA.

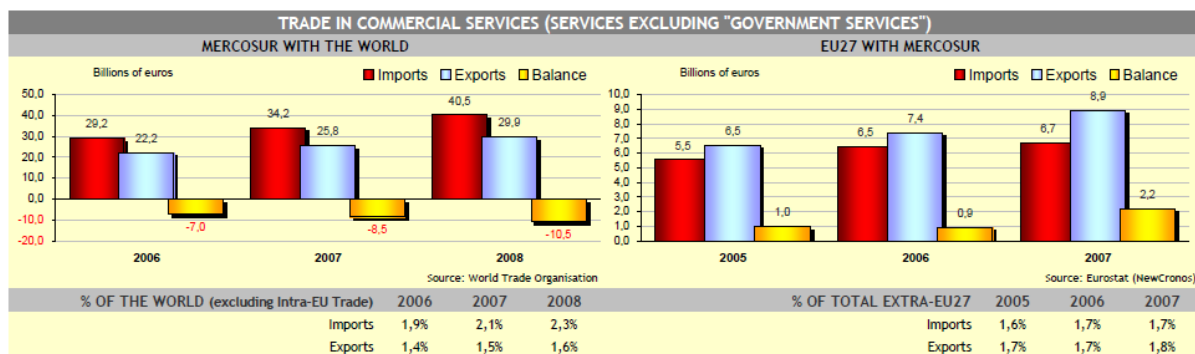
Slika 1: Trgovanje Mercosurja z dobrinami (v mrd €) – s svetom in EU27

Vir: European Commission, 2009.

Kot je razvidno iz Slike 1, obstaja trgovinski presežek pri trgovanju Mercosurja z EU27, prav tako pa trgovinski presežek obstaja pri trgovanju Mercosurja s preostalim svetom. Mercosur prejema manj uvoza od EU27 ter preostalega sveta, medtem ko je njegov izvoz v EU27 ter v preostale države sveta večji kot uvoz; kar ustvarja pozitivno trgovinsko bilanco z EU27 ter s preostalim svetom.

Slika 2: Trgovanje Mercosurja s storitvami (v mrd €) – s svetom in EU27

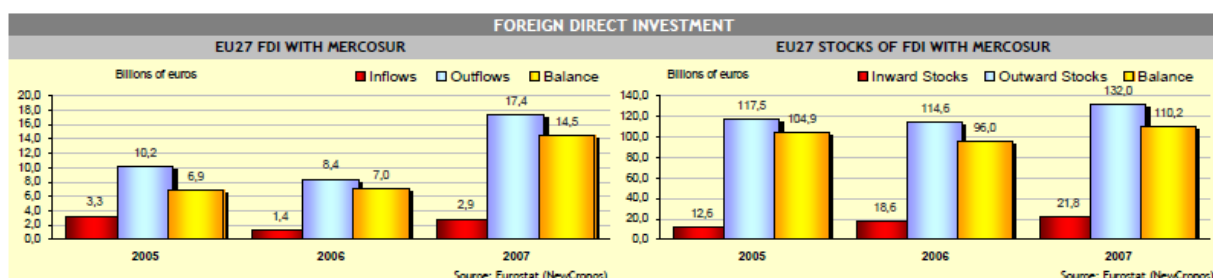

Vir: European Commission, 2009.

Slika 2 predstavlja trgovinsko bilanco storitev med Mercosurjem in preostalim svetom, kot tudi z EU27. Za razliko od trgovanja z dobrinami trgovanje s storitvami kaže nasprotno trgovinsko bilanco, saj obstaja primankljaj pri trgovanju s preostalim svetom, prav tako se primankljaj kaže pri trgovanju z EU27; kar ustvarja negativno trgovinsko bilanco tudi z EU27.

Priloga 3 kaže celotno trgovinsko bilanco med Mercosurjem in EU27 in kot je iz nje razvidno, trgovanje v dobrinah in storitvah skupaj tvorita pozitivno trgovinsko bilanco (presežek) med letoma 2004 in 2008. V letu 2008 je obstajal trgovinski primankljaj med trgovanjem Mercosurja s preostalim svetom, kot je prav tako razvidno iz Priloge 3. Ta trgovinski primankljaj je domnevno rezultat svetovne finančne krize. Kakorkoli, vsa štiri leta pred svetovno finančno krizo ni bilo trgovinskega primankljaja.

Slika 3: FDI iz EU27 v Mercosur in obratno (v mrd €)

Vir: European Commission, 2009.

Če primerjam Sliki 1 in 2 s tokovi in stogom FDI iz EU27 v Mercosur s Slike 3, se jasno pokaže višja bilanca kot pri trgovinski bilanci dobrin in storitev (npr. 14,5 % v primerjavi z 2,2 % za leto 2007); kar pomeni, da so FDI in PFI bistvenega pomena za ekonomsko

stabilnost in preživetje Mercosurja. Prav tako je očitno, da so investicije iz EU27 v Mercosur veliko višje kot tiste iz Mercosurja v EU27. Zaupanje vlagateljev ter njegovo vzdrževanje je za gospodarstvo Mercosurja bistvenega pomena.

Kot je v prezentaciji iz leta 2002 izjavil G. Jose Luiz Osorio, predsednik CVM-a, se mora investiranje v gospodarstva, ki so v vzponu, v glavnem pridobiti od kapitalskih trgov, ki so odvisni od investitorjev v vrednostne papirje. Kar pomeni da, ko bodo kapitalski trgi v Mercosurju lahko zagotovili zadostne prihranke, se bodo člani manj zanašali na finance od bank.

V naslednjem poglavju bom podrobneje predstavila trende FDI in PFI v Mercosur, tudi za leto 2009, ki ni bilo ponazorjeno v Sliki 3.

3.3 Trendi FDI in PFI v Mercosur

Med letoma 1990 in 2004 je Mercosur skozi FDI prejel 300 milijard USD (MercoPress, 2007b). Države članice so s tem prejele različne koristi; Brazilija jih je, kot rezultat njenih inovativnih finančnih politik, prejela največ. Argentina je bila na drugem mestu. Močan pritok kapitala je pospešil ustanovitev transnacionalnih korporacijskih združenj v regiji, kar je povečalo njeno produktivnost. Leta 1990 je bilo na svetu prisotnih le 37.000 transnacionalnih korporacij s 170.000 združitvami, do leta 2004 pa se je število povečalo na 70.000 ter 690.000, od tega jih je bilo največ ravno v državah v razvoju, med katerimi so tudi članice Mercosurja.

V tem času pa vendar ni šlo vse brez težav; leta 2001 je po podatkih Brazilske centralne banke Latinska Amerika doživela upad FDI, prav tako pa je upadel interes za PFI v Brazilijo (MercoPress, 2002). Do upada je v veliki meri prišlo zato, ker so investitorji dajali prednost Kitajski, saj jim je njeno gospodarstvo, ki je tudi bilo in je še vedno v vzponu, zagotavljalo številne priložnosti. FDI v Latinsko Ameriko so po trditvah upadle iz 150 milijard USD, v letu 1999, na 80 milijard USD v letu 2001. Upadanje naj bi se po pričakovanjih še nadaljevalo, saj je recesija upočasnila rast tudi v Evropi, na Japonskem in v Združenih Državah Amerike. Medtem pa je Kitajska v zadnjih petih letih prejela 40 bilijonov USD v FDI. V času zadnjih petih let so FDI v Braziliji rasle v povprečju za 35 % na leto, za primerjavo je npr. leta 2001 rast znašala le 32 %, medtem ko so v Argentini v primerjavi preteklimi leti FDI drastično upadle z 11,6 milijarde USD, na samo 3,1 milijarde USD v letu 2001.

Leta 2007 je bil pogled na naraščajoče tuje investicije spet bolj pozitiven in Brazilija je v prvih enajstih mesecih leta dosegla 33,7 milijard USD v FDI (MercoPress, 2007a). Ta številka je bila najvišja v zgodovini države. Kakorkoli, banka je novembra istega leta poročala o primankljaju na tekočem računu, ki je znašal 1,3 milijarde USD. FDI so bile ocenjene na 28 milijard USD. Argentina je v tem primeru potegnila kratko palico, saj je glede FDI leta 2007 dosegla le 5,4 % investicij v Latinsko Ameriko kot celoto, medtem ko je bil delež Brazilije 33 % (MercoPress, 2008a).

Iz Slike 4 je razvidno, da so bili investitoji, kljub prej omenjenemu upadu PFI v Brazilijo, pripravljene spet investirati v vrednostne papirje in leta 2007 so investicije dosegle rekordno vrednost.

Slika 4: PFI v Brazilijo

Period	Stock of Assets (US\$ m)	% in Stocks	% in Fixed Income	Net Flows (US\$ m)
1999	23,110	99.0	-	1,100
2000	18,528	91.9	7.0	-1,835
2001	15,532	88.5	9.3	-728
2002	10,373	74.7	21.5	-336
2003	20,120	86.8	11.6	2,421
2004	29,066	90.1	8.3	270
2005	53,439	91.0	6.8	707
2006	101,601	81.7	16.9	8,585
2007	214,111	77.4	19.0	33,878
2008 (Jan-Aug)	232,280	67.3	29.8	12,205

Vir: *Comissao de Valores Mobiliarios CVM, 2010.*

Kljub svetovni finančni krizi sta bili Argentina in Brazilija v letu 2008 posebno uspešni kar se tiče FDI. MercoPress je poročal, da so znašale FDI v Latinsko Ameriko 139 milijard USD, kar pomeni 9,4 % povečanje glede na prejšnje leto (MercoPress, 2009a). Te investicije so bile namenjene predvsem Čilu, Argentini in Braziliji. Res pa je tudi, da so investicije v premoženje, npr. v delnice, v letu 2008 upadle, saj je investitorje močno udarila svetovna finančna kriza v njihovih domačih državah; FDI so postale izjemno nepopularna poteza. Poleg tega so bile v letu 2008 FDI v Argentino 69,1 milijard USD in v Brazilijo 280,9 milijard USD, kar kaže na drastično razliko med državama članicama.

Kar se tiče PFI v Mercosur v letu 2008, je borza v Braziliji aprila zrastle za 6,3 % (MercoPress, 2008a). Do tega je v veliki meri prišlo zato, ker je brazilska Centralna banka naznanila, da je dolžniška kriza končana, ker so prvič prišli naprej kot neto tuji upnik. Lisa Schineller, kreditna analitičarka pri S&P, je trdila, da izboljšanja odsevajo razvoj brazilskih institucij ter sestavo politik, kar naj bi se pokazalo z lajšanjem bremen fiskalnega ter zunanjega dolga ter izboljšanjem trenda rasti. To je vodilo do upadanja stopnje inflacije, ki se je spustila na 11,25 %, kar predstavlja rekordno nizko številko za Brazilijo. Tudi brazilsko gospodarstvo je v prejšnjem letu zrastle za osupljivih 5,7 %. Skozi rast bo Brazilija po pričakovanjih privabila še več FDI.

FDI in portfelj lastniških vrednostnih papirjev sta močno vplivala na valuto Brazilije v maju 2009. Realu se je vrednost povišala za 40 %, kar je bila njegova najvišja vrednost v 8 mesecih (MercoPress, 2009d). Ker je zaupanje vlagateljev zaradi močne vrednosti valute raslo, je bil pogled na gospodarstvo optimističen. Medtem ko je real pridobival na vrednosti, je vrednost ameriškega dolarja padala. Borza je ob vrnitvi investitorjev, ki so hoteli koristiti od močne valute, občutila precejšnjo rast. Čeprav je bilo leto 2009 za Brazilijo na splošno zelo dobro, ni

bilo popolnoma brez nazadovanj, nekatera podjetja so namreč v prvi četrtini leta zmanjšala uvoz ter dala manj denarja svojim matičnim družbam v tujini; to je vodilo v nenaden upad FDI v Brazilijo. Februarja so FDI znašale 1,97 milijarde USD, marca pa so ostro padle na nizkih 1,44 milijarde USD (MercoPress, 2009i).

Kljub počasnemu začetku leta je bil konec leta veliko bolj pozitiven, saj je brazilska borza vrednostnih papirjev v septembru dosegla 62 % pridobitev (MercoPress, 2009e). Borza ni bila tako uspešna že od julija leta 2008. Obseg trgovanja je znašal 3,17 milijard USD in FDI so bile pomemben deležnik brazilskega gospodarstva. Julija 2009 so samo FDI dosegle 1,29 milijard USD, kar je do septembra skupno znašalo 14 milijard USD.

Kot je razvidno iz teksta, je Mercosur predvsem skozi svojo najpomembnejšo članico Brazilijo pritegnil veliko FDI. K temu je veliko prispevala tudi Kitajska, ki je glavni regionalni trgovinski partner Brazilije (MercoPress, 2005). Od leta 2004 namreč podjetja iz Kitajske pošiljajo poslovneže v Argentino, Brazilijo in Čile, da bi okrepili medsebojno sodelovanje. Do leta 2005 je Kitajska porabila 1,6 milijarde USD za FDI v Latinsko Ameriko; od katerih jih je šlo največ ravno v regijo, ki jo predstavlja Mercosur.

4 VPLIV ZUNANJIH ORGANOV NA INVESTIRANJE V MERCOSUR

4.1 Vloga WTO

V trgovinskih sporazumih kot je Mercosur, je vloga WTO predvsem kontrola. Obstajajo določene kvalifikacije, ki jih mora država izpolnjevati, preden dobi dovoljenje za vstop v to območje. WTO nadzira svoje članice, ki morajo slediti njenim pravilom in predpisom, obenem pa jim ob pritožbah nudi raznovrstno podporo.

Vsi trgovinski dogovori morajo slediti strogim pravilom in ob vsakem novoustanovljenem regionalnem trgovinskem dogovoru, se mora le-ta v določenem času prijaviti sekretariatu WTO. Ker imajo lahko nekatere članice WTO pri sklepanju trgovinskih dogovorov več koristi kot druge, morajo biti izpolnjeni trije osnovni pogoji, pod katerimi je dovoljen obstoj takšnih dogovorov. V članku XXIV od GATT-a (Splošni sporazum o carinah in trgovanju) je v odstavkih 4-10 zapisano, da lahko carinske unije kot tudi prosta trgovinska območja za dobrine delujejo in so lahko ustanovljene v skladu s tem člankom (WTO, 2010). Ustanovitvena klavzula je še posebej pomembna za Mercosur, ki preferenčnim trgovinskim dogovorom dovoljuje medsebojno delovanje s članicami WTO, tudi njihovo sodelovanje z državami v razvoju. Peti odstavek članka dovoljuje izmenjavo storitev znotraj trgovinskih dogovorov, pri tem gle lahko za države v razvoju ali pa že razvite države.

WTO ima za regionalne trgovinske dogovore svoj odbor, ki je bil ustanovljen februarja 1996. Odbor ima dve glavni dolžnosti: preiskovanje samostojnih regionalnih dogovorov in preučevanje vpletenosti, ki jo imajo dogovori v multilateralen trgovinski sistem ter skupni odnos. Njegova ustanovitev je odprla forum, v katerem se odvijajo razprave o bistvenih

vprišanih, ki so prisotna pri skoraj vseh regionalnih trgovinskih dogovorih. Raziskave so bistvenega pomena v smislu večanja transparentnosti regionalnega trgovinskega dogovora ter omogočanja članom revidirati njihovo složnost s pravili prisotnimi v WTO.

Primer vpletenosti WTO v reševanje sporov je bila trgovinska vojna, ki naj bi se začela med Brazilijo in ZDA. Brazilija je nedavno naznanila svoje namere dviga carin za določene proizvode kot so avtomobili in televizije iz ZDA, obračunane na 591 milijonov USD (MercoPress, 2010j). To je bil ekstremni odgovor na subvencije za bombaž, ustvarjene s strani ZDA. WTO je sprejela odlok proti subvencijam za ameriške proizvajalce bombaža junija 2008 s trditvijo, da so diskriminatorne ter dala obenem Braziliji dovoljenje, da na ameriške proizvode odgovori z represivnimi ukrepi (829,3 milijonov USD). Če ZDA ne bi uskladile svojih trgovinskih režimov z internacionalnimi pravili, določenimi s strani WTO, v roku tridesetih dni, bi bilo Braziliji dovoljeno po pravilih WTO te carine vsiliti.

4.2 Podpora EU

EU je bila vse do danes največja podpora trgovinskemu dogovoru, s čimer nudi veliko pomoč Mercosurju. EU si prizadeva preko njenega 2007-2013 regionalnega programa, ki naj bi Mercosur preskrbel s 50 milijoni € denarne pomoči, nuditi tehnično ter institucionalno podporo (EU, 2010). Ta pomoč predstavlja tudi osnovo za tri glavne projekte znotraj Mercosurja: okrepitev njegovih institucij, podpora izvedbe Pridružitvenega sporazuma ter promoviranje sodelovanja civilne družbe v združitvenem procesu Mercosurja. Pridružitveni sporazum je dokončno izoblikoval pogajanja med dvema trgovinskima dogovoroma glede političnega dialoga, sodelovanja ter območja proste trgovine. Oba sta tudi podpisala Medregionalni dogovor o sodelovanju, ki predstavlja osnovo za politični dialog med njima (EU, 2010).

4.3 Vpletenost IMF (Mednarodni denarni sklad)

IMF svojim 186 članicam ter njihovim vladam pomaga pri izkoriščanju priložnosti globalizacije ter ekonomskega razvoja in pri organizaciji izzivov, ki jih prinaša preživetje v današnjem globalnem okolju (IMF, 2010). IMF nudi asistenco pri določanju politik, doseganju makroekonomske stabilnosti ter zniževanju stopnje revščine. Njegov glavni cilj je zagotoviti, da njegove članice zaradi osredotočanja na stabilizirne menjalnega tečaja, z ravnovesjem plačil in podpore od globalizacije pridobijo več kot pa izgubijo. IMF ima velik pomen pri obravnavanju svetovne finančne krize, saj je njegov cilj vzdrževanje stabilne gospodarske rasti, še posebej v manj razvitih članicah, kot sta Brazilija in Argentina.

Čeprav IMF svojim članom zagotavlja večjo varnost, tudi v obliki kreditov, je nedavni izvod MercoPress-a, glede kredita, ki ga je IMF odobril Braziliji, poročal, da je Centralna banka Brazilije odločena, da se bo država lahko zanesla le na svoje tuje devizne rezerve, ki znašajo 243 milijard USD, in se s tem izognila odvisnosti od kreditov internacionalnih institucij, kot je IMF (MercoPress, 2010e). Predsednik Centralne banke, Henrique Meirelles, verjame, da je

vsem visokim stroškom navkljub, pomembno biti samozadosten,. Meirelles trdi, da je navkljub velikim koristim, ki bi jih lahko prinesel kredit, kriza pokazala obstoj dveh problemov; veliko potrebo po IMF v času svetovne finančne krize, ki je ustvarjala velik pritisk na institucijo, pri njenem uspešnem obvladovanju krize ter precej večji obseg krize, kot je bilo napovedano, ki lahko še vedno prinese resne posledice.

IMF ima pozitiven vpliv na zaupanje investitorjev, saj po svetovni finančni krizi pomaga izboljšati poslovno okolje, ki je ugodno za investiranje. Namreč bolj ko je svetovno gospodarstvo stabilno, več je investitorjev, le-ti pa so bolj sproščeni in pripravljeni več tvegati.

4.4 Podpora Svetovne banke

Države v razvoju, kot sta Argentina in Brazilija, prejemajo veliko finančne in tehnične podpore s strani Svetovne banke, katere cilj je med drugim tudi zmanjševanje stopnje revščine. Svetovna banka je sestavljena iz dveh razvojnih institucij: Mednarodna banka za obnovo in razvoj (IBRD) ter Mednarodna zveza za razvoj (IDA). Za članice Mercosurja je IBRD s ciljem boja z revščino, v državah s srednjevisokimi prihodki ter v revnejših državah, ki so odgovorni dolžniki bolj relevantna (The World Bank, 2010).

Svetovna banka investira v brazilska mesta in jih s tem ob njihovi hitri rasti podpira. Pomagala je izboljšati sanitarije in infrastrukturo v mestih ter v Amazonu. Projektov s strani Svetovne banke je v Braziliji trenutno skupaj 26.

Glede na intenzivnost vpliva zgoraj navedenih zunanjih organov na zaupanje investitorjev, ima vpletenost IMF po pričakovanjih največji vpliv, medtem ko bo vpletenost WTO in EU povečala zaupanje investitorjev do določene mere, ne bo pa to verjetno vplivalo na investitorje iz ZDA. Vpliv Svetovne banke na zaupanje investitorjev ni zagotovljen, je pa mogoč; njihova poročila so lahko uporabna za investitorje, ki jih zanimajo možnosti za vlaganje v Mercosur.

5 GLAVNI PROBLEMI TER NJIHOV VPLIV NA INVESTIRANJE V MERCOSUR

5.1 Glavni problemi in razprave, ki potencialno vplivajo na zaupanje vlagateljev

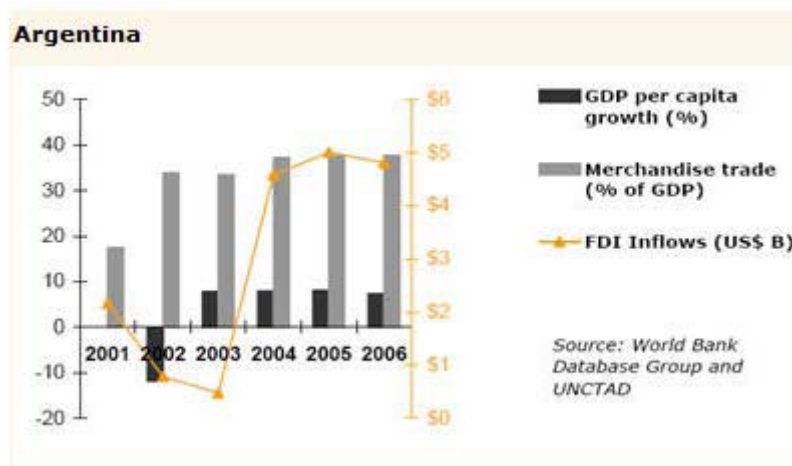
Argentina se je v času hudega gospodarskega nazadovanja v iskanju pomoči pri reševanju svojih monetarnih problemov obrnila na ZDA. Te so Argentini pomagale z milijardami USD, ki naj bi jih država vrnila, ko bo težav konec. Vendar vse do danes ZDA še čakajo na povračilo denarja, Argentina pa je zaradi velikega dolga izgubila veliko tujih investitorjev. MercoPress je maja 2009 poročal o strogem opozorilu kongresa ZDA Argentini zaradi njenih neizpoljenih obveznosti. AFTA (angl. *American task force Argentina*), združenje več kot

štiridesetih davkoplačevalcev, investorjev, vzgojiteljev in agrikulturnih organizacij, je bilo zadovoljno z novo zakonodajo, vpeljana s strani predstavnškega doma ZDA, leta 2009, ki se ukvarja s strogimi in visokimi globami za srednjerazredne države, kot je Argentina, ki zavračajo poravnavo svojih obveznosti do upnikov iz ZDA. Ta zakonski osnutek se nanaša na »*Judgment Evading Foreign States Accountability Act*«, iz leta 2009. Globe zadevajo vse države, ki ZDA več kot dve leti dolgujejo z dolgom, ki presega 100 milijonov USD. Zakonodaja Argentini grozi tudi z blokado dostopa do kapitalskih trgov ZDA.

Argentina je bila tako prisiljena obrniti se po pomoč, saj so leta 2001 zanemarili kar 81 milijard USD svojih obveznosti do investorjev, kar je bila največja davčna polomija v zgodovini. Danes so argentinske rezerve enake 45 milijardam US dolarjem, kar pomeni, da lahko država zlahka odplača dolg ameriškim lastnikom zadolžnic, ki znaša 3,5 milijard USD. Njihov dolg do upnikov in vlade ZDA skupaj znaša 6 milijard USD (MercoPress, 2007c). Tuji lastniki zadolžnic niso bili zadovoljni, ko je hotela Argentina odpisati dolg do njih.

Velik argentinski dolg ne vpliva samo na ameriške državljane, temveč tudi na državljane Argentine. To je vodilo do zelo slabega slovesa države, saj se sedaj nanjo gleda kot na narod, ki ni vreden zaupanja. Leta 2006 so argentinski ekonomisti prišli do zaključka, da država izgubi 6 milijard USD FDI letno. Mednarodni lastniki zadolžnic medtem še vedno pričakujejo 20 milijard USD zamudnih terjatev. Vse skupaj ima velik negativni vpliv na investiranje v Argentino. Tudi poslovanje na borzi v Buenos Airesu je v tem času zabeležilo drastičen upad. Posledice krize so prikazane s Sliko 5 spodaj, ki prikazuje drastičen upad FDI med letoma 2001 in 2003.

Slika 5: Tok FDI v Argentino

Vir: FDI.net, 2010.

V letu 2008 se je s prakso neavtomatskega licenciranja brazilskih proizvodov s strani Argentine začel med Brazilijo in Argentino velik trgovinski spor. Ta trgovinski prepir je vplival na 15 % dobrin, ki so bile namenjene iz Brazilije v Argentino in kot rezultat nanj je braziljska vlada Lule da Silva Argentini vrnila z enakim ukrepom – na dobrine kot so hrana in nekateri industrijski proizvodi (MercoPress, 2010c).

Ta trgovinski spor je bil končni rezultat protekcionizna, s katerim je poskušal Mercosur ubraniti lokalne industrije pred škodljivimi vplivi svetovne gospodarske recesije, ki se je začela leta 2008. Kot odziv na svetovno finančno krizo so na sestanku Mercosurja, 17. novembra 2008, sprejeli sklep o zvišanju skupnih zunanjih carin na določene proizvode – vino, breskve in proizvode iz usnja (Garcia, 2008, str. 1). Še posebej Argentina je vložila ogromno truda v zaščito domačih industrij z različnimi taktikami; zavlačevanjem vstopa uvoza ter večanjem obsega licenčnih dogovorov za te dobrine. Ker pa so bile razmere v argentinskem gospodarstvu zelo napete, bi se lahko rezultati protekcionizma hitro izkazali za neuspešne. Ta ekstremni primer protekcionizma močno spominja na podoben primer, ki se je zgodil v ZDA, v 30-ih letih 20. stoletja, v času velike depresije, ko je prihajalo do nemirnih izgredov in kaosa.

Amado Boubou, minister za gospodarstvo, je v zvezi z argentinskim protekcionizmom pojasnil, da sta država in njena vlada zelo ljubosumni na domači trg in zato nenaklonjeni regulativnim politikam (MercoPress, 2009j).

Kot je poročal MercoPress, trgovinski spori v Mercosurju niso bili razrešeni vse do 9. decembra 2009. Različni pogledi držav članic so končali poskuse združitve trgovinskega bloka kot enotne carinske unije. Čeprav so članice konec leta 2008 dosegle dogovor v zvezi z dvojnimi carinami ter ustvarile t. i. Mercosurjevo carinsko kodo, so različna mnenja držav članic pustila uveljavljanje kode na mrtvi točki (MercoPress, 2009h). Seznam izjem na njihovi Skupni zunanji pristojbini (Angl. *Common External Tariff*) ne bo izdan do leta 2011, zaradi težav pri uveljavljanju novih razvojev. Prav tako se je v Mercosurju planirala izločitev posebnih vstopnih režimov, kot so ureditve o kmetijskih proizvodih, a je to odloženo na leto 2016.

Projekti financiranja razvoja infrastrukture v manjših članicah Mercosurja (Paragvaj in Urugvaj), prav tako niso bili odobreni, čeprav so bili v preteklosti v Mercosurju v ta namen ustanovljeni posebni skladi. Zaradi nestrinjanj v zvezi z razpravami, ki potekajo med Urugvajem in Argentino, o obratih za proizvodnjo celuloze, zgrajenih vzdolž reke, ki deli ozemlje med sosednjima državama, je Argentina opustila predlog investiranja v infrastrukturo Urugvaja.

Težave glede gradnje tovarn za proizvodnjo celuloze finskega podjetja, vzdolž reke Urugvaj, ki je upravljana s strani obeh držav, so se začele, ko je Argentina zatrdila, da ni bila obveščena o odločitvi za investiranje ter da tovarne preveč onesnažujejo okolje. Razprava poteka že od leta 2004 in je postala problem, ki se kaže skozi to, da so bili urugvajski mostovi zaprti zaradi protestnikov, ki so zahtevali relokacijo 1,5 milijarde USD vredne investicije (MercoPress, 2007a). Razprava je terjala svoj davek, v smislu zaostrenih odnosov med sosednjima državama in ima lahko škodljive učinke na gospodarski razvoj, saj sta Urugvaj in Paragvaj močno odvisna od Brazilije in Argentine.

Problem je postala že tudi sama struktura Mercosurja, saj se morajo mehanizmi, s katerimi se odobrava zakonodaja v Parlamentu, dokončno izoblikovati. Ob koncu leta 2008 je bil sprejet

dogovor o novi strukturi Parlamenta, v kateri se vsaki članici dodeli naslednje število sedežev: 75 Braziliji, 43 Argentini ter 18 Urugvaju in Paragvaju (MercoPress, 2009h).

Protimonopolna zakonodaja, prisotna v Argentini od leta 1919 in v Braziliji od leta 1962, je predstavljala oviro za skupno konkurenčno politiko vse do devetdesetih let prejšnjega stoletja. Antidumpinške akcije med sedanjimi članicam Mercosurja so bile v preteklih letih številne. Za Mercosur pa je prevzem skupne konkurenčne politike bistvenega pomena, saj je odstranitev dumpinga in antidumpinga med članicami nujna. Tako je bil že leta 1996 s strani vseh članic podpisan Protokol Fortaleza, katerega namen je bil ustvariti skupno konkurenčno politiko. Žal pa protokol ni dosegel vsega, kar je bilo v njem določeno. Čeprav skupna konkurenčna politika ni in ne bo v celoti izločila antidumpinga, pa je to nujen korak za začetek procesa. Poleg skupne politike morajo članice začeti promocijo mednarodne konkurenčnosti njihovih industrij.

Vsi zgoraj naštetih problemi znotraj Mercosurja imajo zagotovo vpliv na zaupanje investitorjev, do kakšne mere, pa bo diskutirano v zadnjem poglavju diplomskega dela.

5.2 Vpliv svetovne finančne krize na investiranje v Mercosur

V prvih mesecih svetovne finančne krize je Brazilija občutila negativne učinke, ki jih je le-ta imela na njeno gospodarstvo. Kljub dejstvu, da je brazilski BDP z 1,8 bilijona dolarjev v letu 2008 upadel na 1,77 bilijona dolarjev v letu 2009, je imela država močno ekonomsko dejavnost, v primerjavi z večino sveta, prav tako pa si je hitro opomogla (MercoPress, 2010i). Čeprav je kmetijski sektor rahlo upadel, je storitveni v letu 2009 zrasel za 2,6 %. Kakorkoli, ta proces bi lahko zelo trpel, če bi brazilaska centralna banka dvignila osnovno obrestno mero iz sedanjih 8,75 %. Negativni učinki svetovne finančne krize na FDI v Brazilijo in Argentino so razvidni z grafa na Prilogi 4.

Neodvisno od odlične brazilske gospodarske dejavnosti v času svetovne finančne krize, je bilo trgovanje med članicami Mercosurja rekordno nizko, saj je bil finančni dostop zelo omejen in je bilo težko dobiti kredit, kakor je o tem poročala Medameriška razvojna banka (IDB) (MercoPress, 2010k). Trgovanje med državami članicami je v letu 2009 obsegalo 28,9 milijard USD, pri čemer je brazilski izvoz obračunan na 52 % celotnega izvoza znotraj Mercosurja, ter 34,9 % celotnega izvoza, upadel za 27,2 %. Promet s strani Brazilije v Mercosur je bil nižji kot s preostalim svetom. Brazilska prodaja trgovinskemu bloku ima velik vpliv na rast Mercosurja in je zato bistvenega pomena za nadaljni integracijski proces. Trgovinski primankljaj med Mercosurjem in preostalim svetom je bil rezultat svetovne finančne krize, kar kaže njen velik vpliv (Priloga 3).

Zaradi močne gospodarske dejavnosti je brazilska borza doživela najhitrejšo gospodarsko rast. Sedaj predstavlja, zaradi močnega in stabilnega gospodarstva ter valute, enega glavnih in največjih trgov na svetu, bila pa je tudi prva država, ki je prišla iz finančne krize. Bo pa potrebno v prihodnje sprejeti pravilne odločitve, da ne bi prišlo do menjalnega mehurčka (angl. *foreign exchange bubble*) med realom, uradno brazilsko denarno enoto, in ameriškim

dolarjem. Uradniki Sao Paulo Bovespa borze so se razburjali nad 2 % davkom na tuje finančne investicije v sredstva in pologe brazilske borze, ki so izkoriščale visoko vrednost reala in upadanje US dolarja (MercoPress, 2009l). Brazilski minister za gospodarstvo obljublja izvedbo novih ukrepov z namenom zmanjšanja stroškov za izvoznike kot tudi padca US dolarja.

Napovedi za bližnjo prihodnost gospodarstva niso tako dobre, saj poročila Svetovne banke trdijo, da se bo svetovna gospodarska rast do konca leta 2010 upočasnila, zakaj finančni trgi si še niso popolnoma opomogli, poleg tega je potreba po storitvah privatnih sektorjev nizka, brezposelnost, še posebej v tem sektorju, pa visoka (MercoPress, 2010g). Vendar naj bi gospodarstvo držav v razvoju po pričakovanjih letos zrastle za 5,2 % ter za 5,8 % v letu 2011. Obseg svetovne trgovine se je v prejšnjem letu zmanjšal za 14,4 %, sedaj pa se v naslednjih dveh letih pričakuje od 4,3 % do 6,2 % rast. To je le napoved, negotovost bo v svetovnem gospodarstvu še naprej prisotna.

Strožji mednarodni finančni pogoji lahko v prihodnosti vplivajo na zmanjšanje kapitalskih tokov v države v razvoju in FDI v Latinsko Ameriko se lahko znižajo, saj lahko višji stroški kapitala za matična podjetja onemogočijo investiranje v individualne produkte. FDI predstavlja 20 % vseh investicij v Latinsko Ameriko in ima zato bistveno vlogo v njenem gospodarskem razvoju (MercoPress, 2010g). Kot je bilo prikazano na Sliki 3, so FDI zelo pomembne za gospodarstvo članic Mercosurja in če se bodo znižale, lahko iz tega sledijo neugodni rezultati.

Ker drži Argentina svojim surovinam visoke cene, ji bo ponovna gospodarska rast koristila bolj kot drugim državam v razvoju. Ponovna gospodarska rast se je začela kazati, ko se je njen trgovinski presežek v enem letu povečal za 25 % (MercoPress, 2010f). Argentinski trgovinski presežek je najbolj trpel v letu 2009, kot rezultat svetovne finančne krize, saj sta tako uvoz kot izvoz zabeležila opazen upad; trgovinski presežek je znašal 17 milijard USD. Do januarja 2010 je presežek znašal 1,22 milijarde USD. V istem mesecu se je izvoz povečal za 19 % in uvoz za 16 %. Argentina je vodilni dobavitelj mesa in sojinega olja na svetu. Čeprav je bil bančni sektor v državi v zadnjih letih močan, je imela svetovna finančna kriza nanj velik vpliv, saj je dolgoročno financiranje omejeno, prav tako pa spremenljive obrestne mere odvrtaajo od izposojanja denarja.

Če povzamem, kljub precej dobri dejavnosti Argentine in zelo dobri dejavnosti Brazilije v času svetovne finančne krize, se to lahko izkaže za dvorezno in tvegano, posebej za brazilsko gospodarstvo. Kot prej omenjeno, je bila Brazilija med prvimi, ki se je izvlekla iz krize s stabilnim gospodarstvom in zaradi tega so investitorji hiteli z investicijami; kar je povzročilo napovedi o mehurčku (angl. *asset bubble*). Če bi se mehurček zgodil in počil, bi lahko povzročil celo gospodarsko upočasnitev, saj bi se potrošnja porabnikov zaradi manjših prihodkov iz njihovih sredstev zmanjšala. Temu bi seveda sledili škodljivi učinki na zaupanje vlagateljev, saj pogoji na trgu ne bi bili ugodni. Prav tako posojila ne bi bila na voljo brez težav, kot so bila v preteklosti, in če bi spodbude za vlaganje upadle, bi upadle tudi FDI.

6 PRIHODNOST MERCOSURJA

6.1 Pogled v prihodnost gospodarstva

Leta 2008 je predsednik Centralne banke Brazilije, Henrique Meirelles, napovedal, da je volatilno gospodarstvo Brazilije preteklost ter da se lahko država veseli stabilne rasti in valute (MercoPress, 2008b). Mednarodne rezerve v državi so se od leta 2003 potrojile; takrat so znašale 64 milijard USD, februarja 2008 pa 188,2 milijard USD.

V začetku leta 2010 se je argentinska predsednica, Cristina Fernandez de Kirchner, udeležila sestanka, na katerem je bilo sklenjeno, da bo glavni cilj sveta, sestavljenega iz uradnikov Centralne banke in Ministrstva za gospodarstvo, združevanje makroekonomskih politik Argentine, s finančnimi (MercoPress, 2010a). Pokazal se je namreč začasen problem z oskrbo v določenih sektorjih argentinskega gospodarstva, ki je povzročil dvig cen in višjo inflacijo. Ob tem je argentinski minister za gospodarstvo zatrdil, da takšno pomanjkanje koordinacije ne more obstajati, saj bo predstavljalo oviro za doseganje ciljev. Poudarjanje potrebe po koordinaciji med Centralno banko in Ministrstvom za gospodarstvo naj bi pomagalo pri zmanjševanju tveganj, da se takšni primankljaji v prihodnosti ne bi dogajali ter zagotavljanju večje stabilnosti in pravičnejših cen v vseh sektorjih.

Ne samo, da je skušala Argentina s spodbujanjem koordinacije makroekonomskih politik s finančnimi stabilizirati cene, v letu 2010 obljublja tudi bolj konkurenčno valuto. Argentina se bori z inflacijo, odkar je dosegla 15 % v letu 2009; sedaj dosega med 20 % in 30 % (MercoPress, 2010b). Guvernerka Centralne banke Argentine, Mercedes Marco del Pont, je zatrdila, da bodo monetarne oblasti nadaljevale s politiko uravnavanega drsenja in tako zagotovile konkurenčnost argentinskega pesa. Prav tako upa, da bo Centralna banka zmožna koordiniranja politik z vlado, z namenom stabiliziranja cen.

V obdobju med decembrom 2009 in januarjem 2010 so se cene v Buenos Airesu dvignile za 2,3 %. Celoten dvig cen, v primerjavi s lanskim letom, je 32,1 %. Z namenom, da bi znižala stopnjo inflacije, namerava Argentina začeti nova pogajanja z ZDA glede 20 milijard USD vrednega dolga ter upa na novo obrestno mero, nižjo od 10 %. Če bodo pri pogajanjih uspešni, država upa, da se bodo lahko vrnila na mednarodne kapitalske trge, po tem ko je njihov dolg v letu 2002 povzročil dodatno gospodarsko zaostalost.

Kljub problemom z visoko inflacijo v Argentini napovedi kažejo, da bosta Argentina in Brazilija v letu 2010 zrasli za 5 %, kar bo pomagalo pri glajenju trgovinskih sporov (MercoPress, 2010c). Državi rasteta z višjo stopnjo rasti kot gospodarstvi EU in ZDA. Brazilski finančni minister, Guido Mantega, je zagotovil, da so nedavne izgube na borzi lečasne in da ne bodo imele negativnega učinka na ponovno rast svetovnega gospodarstva. Predstavniki Brazilije in Argentine se vsakih devetdeset dni udeležujejo skupnih sestankov, s katerimi bi se radi izognili nadaljnjim trgovinskim sporom, ki bi lahko vplivali na njuni gospodarstvi. Pogajanja med dvojico bodo predvidoma povzročila odstranitev dvojnega carinskega sistema, ki je bil prisoten zaradi pomanjkanja skupne carinske kode. Če

koordinacija med dvema cvetočima ekonomskima silama Mercosurja ne bi obstajala, si verjetno ne bi tako hitro opomogli od svetovne finančne krize. Prav tako so že potekale razprave o dogovoru glede pregleda že omenjene neavtomatske uvozne licence, prisotne od leta 2008.

Narejeni so bili tudi že prvi koraki, da bi rešili argentinski problem dolga, ko je argentinsko federalno sodišče odobrilo prošnjo za uporabo rezerv Centralne banke, z namenom da bi odplačali dolg. Nekaj denarja za odplačilo dolga so vzeli tudi iz državne blagajne. Ko bo dolg enkrat odplačan, se bo zaupanje vlagateljev, posebej tistih iz ZDA, mogoče povečalo. A vendar je bil ugled Argentine kot zaupanja vredne države, omadeževan in je nemogoče napovedati, kdaj bo zaupanje povrnjeno.

6.2 Rast Mercosurja

Venezuela je 17. junija 2006 podpisala sporazum o članstvu, ki pa še ni bil potrjen s strani Paragvaja. Po pregledu številnih člankov MercoPress-a ter spletne strani Best Way to Invest (2010), lahko pričakujemo, da bo pridružitve Venezueli Mercosurju pozitivno vplivala na zaupanje vlagateljev, saj bo pomagala Mercosurju postati kontinentalni trgovinski blok Latinske Amerike. Pri sprejemanju investicijskih odločitev je velikost trga pomemben odločujoč dejavnik. Prav tako je pomembno, da je Venezuela bogata z oljem ter članica Organizacije držav izvoznic nafte (OPEC), obenem pa tudi glavni oskrbovalec Latinske Amerike z nafto in plinom.

Iz celotne analize šestega poglavja lahko sklepam, da bo prihodnost zaupanja investitorjev v Mercosur na podlagi faktorjev, kot so bolj stabilno gospodarstvo in valuta v Braziliji, odstranitev dvojnega carinskega sistema ter rast trgovinskega bloka s pridružitvijo Venezueli, v primeru da se bodo navedene obljube uresničile, svetla. Prav tako obstaja možnost, da se bo zaupanje povečalo tudi s poravnavo argentinskega dolga, pa vendar ne odločujoče, vsaj kar se tiče bližnje prihodnosti. Visoka inflacija in primankljaji v Argentini predstavljajo – če se ne razrešijo v določenem času – grožnjo za zaupanje vlagateljev.

7 SWOT ANALIZA MERCOSURJA

Tabela 1: SWOT analiza

Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Odprtost do investitorjev • Različne spodbude za investiranje • Brazilija in Argentina sta posebej bogati z naravnimi viri • Samozadostnost Brazilije • Zadovoljiva dejavnost med svetovno finančno krizo • Stabilna/močna valuta v Braziliji • Dobro razviti sektorji (kmetijski, rudarski, proizvodni ter storitveni) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pomanjkanje skupne konkurenčne politike • Trgovinski spori med članicami • Vprašanje zaupanja, zaradi dolga Argentine • Visoka inflacija v Argentini • Pomanjkanje skupne valute v Mercosurju
Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Močno brazilsko gospodarstvo • Razvijajoča se gospodarstva Mercosurja • Izboljšani odnosi znotraj Mercosurja • Priključitev Venezuele • Podpora EU/Izboljšani odnosi • Bolj stabilna globalna ekonomija 	<ul style="list-style-type: none"> • Finančne krize • Posledice finančnih kriz • Nerešeni spori • Protekcionizem • Premoženjski mehurček

SWOT analiza, pripravljena na podlagi podatkov iz prejšnjih poglavij kaže, da obstaja veliko faktorjev, ki lahko potencialno zvišajo ali znižajo zaupanje investitorjev; nekateri od teh ne apelirajo na oz. ne odvrtaajo investitorjev, ki premišlujejo o PFI, a imajo lahko drugačen učinek na investiranje v FDI. Na primer prednostne tarife ne predstavljajo glavne skrbi za portfeljske investitorje, saj so le-ti bolj zaposleni s spremljanjem davčnih stopenj in obresti ali dividend in menjalnih tečajev. Vlagatelj, ki se odloča za FDI, bo več pozornosti posvetil dejavnikom, kot so konkurenčnost, infrastruktura ter jamstvo za posojila. Pred odločitvijo o FDI v določeno državo se mora narediti tržna raziskava in analiza pričakovanj, glede na trenutno stanje na trgu.

Točke SWOT analize si lahko razlagamo različno, prav tako je verjetno, da se slabosti in grožnje v drugačnih gospodarskih pogojih, lahko smatrajo za prednosti in priložnosti. Protekcionizem je npr. sporna točka, saj ga je Mercosur sprva uporabljal, da bi se izognil škodljivim učinkom svetovne finančne krize na območju, a se je končal z velikim trgovinskim sporom med Brazilijo in Argentino, ko je Argentina uvedla neavtomatsko licenciranje za brazilske proizvode ter s tem vplivala na 15 % le-teh. Torej, protekcionizem je v SWOT analizi veljal za slabost. Odprtost do vlagateljev lahko prav tako predstavlja grožnjo, saj tuji

vlagatelji vstopajo v neko državo z v ekonomski strukturi, politikah, geografiji in valutah običajnih za njihovo državo/območje; vse to pa lahko od države do države močno varira. Vendar v tem primeru velja za prednost, saj so FDI za Mercosur bistvenega pomena in ker je precej nov trgovinski blok, mora Mercosur dati močno pobudo investicijam in odprtosti do tujih vlagateljev; če tujci nimajo istih pravic kot domači vlagatelji, lahko iz tega sledi upad zaupanja vlagateljev v določeno državo.

Kljub močni gospodarski dejavnosti Mercosurja, še posebej Brazilije, med svetovno finančno krizo, se lahko v bližnji prihodnosti pojavijo nepričakovane posledice/spremembe. Kot že omenjeno, se bo po napovedih Svetovne banke gospodarska rast upočasnila. Prav tako so nove svetovne krize v bližnji ali daljni prihodnosti vedno prisotna grožnja. Brazilija je izkusila dramatično povečanje tujih vlagateljev kot učinek dobre dejavnosti, ki pa grozi brazilskemu gospodarstvu z možnim mehurčkom (angl. *asset bubble*). Sicer ni gotovo, da bo do mehurčka sploh prišlo, a če se bo tvoril in če bo počil, bo imel negativen učinek na gospodarstvo in bo povzročil recesijo. Ta možnost zagotovo predstavlja dolgoročno skrb.

Gospodarstva držav članic Mercosurja se še vedno razvijajo ter ponujajo nove priložnosti. Ali se bodo spori med članicami v bližnji prihodnosti zgladili, sicer še ni jasno, vsekakor pa izvedba določenih ukrepov, kot je skupna konkurenčna politika in antidumpinške politike, lahko pomaga povečati zaupanje vlagateljev. Priključitev Venezuele prav tako velja za pozitiven dejavnik, saj se bo s tem povečala velikost trga, kakršne vlagatelji iščejo in jim bolj zaupajo, zato lahko širitev ozemlja Mercosurja predstavlja veliko prednost, ki bo pritegnila več FDI in PFI.

8 DRUGI FAKTORJI, KI POTENCIALNO VPLIVAJO NA ZAUPANJE VLAGATELJEV

Zaupanje vlagateljev je odvisno tudi od globalnega trenda zaupanja vlagateljev in zato predpostavljamo na osnovi SWOT analize ne zadošča. Če je globalno gospodarstvo nestabilno kot med časom svetovne finančne krize, se bodo po vsej verjetnosti investicije znižale vsepovsod, prav tako pa individualni faktorji ne bodo imeli tako velikega vpliva, kot bi ga imeli v stabilnem globalnem gospodarstvu, kjer so investitorji bolj pripravljeni tvegati.

Slika 6 spodaj prikazuje splošno zvišanje indeksa zaupanja vlagateljev v času zadnjega leta. A vendar Evropa še vedno doživlja upad zaupanja njenih vlagateljev, zaradi dejavnikov kot je npr. nova finančna kriza v Grčiji. Zdi se, da se vlagatelji iz ZDA ter regije Azija-Pacifik odmikajo od svetovne finančne krize in da je zaupanje v vzponu. Ker so ZDA najpomembnejši trgovinski partner Mercosurja, bodo imele pozitiven vpliv na PFI in FDI v Mercosur.

Slika 6: Indeks zaupanja vlagateljev, Marec 2009 – Marec 2010

Vir: State Street, 2010.

Devizni tečaj je bistvenega pomena za tuje vlagatelje in mnogi zaradi njegovih sprememb izgubljajo velike količine denarja. A vendar lahko tuje investicije, prinesejo večje možnosti za rast kot tiste na domačem trgu; maksimiziranje koristnosti (Eakins, 2002, str. 482). Mercosur še nima skupne monetarne unije in to ima lahko negativen učinek na zaupanje vlagateljev, saj obstajajo velike razlike med valutami držav članic. Braziliji je uspelo stabilizirati svojo valuto in kot rezultat je izkusila povečanje tujih investicij, preostale članice pa imajo manj stabilne valute.

Markku Olli, zaposlen pri Finnveri kot strokovnjak za odnose z vlagatelji, je v kratkem telefonskem intervjuju dejal, da se zaupanje vlagateljev v Mercosur in Latinsko Ameriko na splošno tudi med časom svetovne finančne krize ni zmanjšalo, saj v področje vlagajo večja podjetja, ki imajo z Mercosurjem dolgoročne odnose. Prav tako obstajajo podjetja, kot Finnvera, ki nudijo svojim strankam zaščito pred političnimi in komercialnimi tveganji ter večjo sigurnost pri sprejemanju investicijskih odločitev. Nestabilno okolje torej nujno ne vpliva na zaupanje vlagateljev, če je v območju vzdrževan dolgoročen odnos.

SKLEP

Glede na vzpodbude za vlaganje, prisotne v Mercosurju, ter glede na svetovni trend rasti zaupanja vlagateljev, se bo zaupanje vlagateljev v Mercosur verjetno povečalo. Kot prej omenjeno, so investicije v Brazilijo rekordno visoke zaradi njene močne gospodarske dejavnosti v času svetovne finančne krize. Toda to je napoved za bližnjo prihodnost, saj se Mercosur kot celota sooča s številnimi izzivi. Medtem ko gre Braziliji dobro, je večina problemov prisotnih v Argentini, drugi največji ekonomski sili v trgovinskem bloku.

Preden se Mercosurju zagotovi naraščajoč trend zaupanja vlagateljev na dolgi rok, se morajo rešiti glavni problemi, kot je npr. visoka inflacija v Argentini. Torej je problemska trditev do določene mere pravilna predpostavka, toda trenutni problemi, kot so trgovinski spori med članicami ter pomanjkanje skupne konkurenčne politike, zaenkrat še niso negativno vplivali na tuje neposredne investicije, kar je skozi diplomsko delo razvidno iz naraščajočih podatkov o FDI in PFI v Mercosur. Prav tako, kot je trdil strokovnjak za investiranje G. Olli, imajo večji vlagatelji v Mercosurju dolgoročne odnose, ki jih ne morejo kar tako prekiniti. Zaupanje vlagateljev bi bilo lahko večje, če bi se argentinski problem dolga lahko razrešil v krajšem časovnem razponu.

Resničnim posledicam argentinskega problema dolga bomo lahko priča čez nekaj let, saj izgubljajo milijarde ameriških dolarjev v FDI letno. Še vedno je nejasno, ali bo država uspela prepričati vlagatelje, da je vredna zaupanja. Argentinski problem dolga je edini problem, ki ima domnevno neposredno povezavo z zaupanjem vlagateljev. Drugi notranji problemi naj ne bi bili bistvenega pomena za trende FDI in PFI, še posebej v Brazilijo, če in dokler lahko Mercosur reši svoje probleme, ne da bi to imelo neposreden vpliv na tuje investicije.

Prihodnost Mercosurja je svetla predvsem zaradi močnega gospodarstva Brazilije. S tem ko se bo razširil in razrešil notranje spore ter probleme, si bo zagotovil več vlagateljev. Toda po opozorilih Svetovne banke svetovne finančne krize še ni konec in ima lahko daljnosežne posledice, še posebej na države v razvoju. Če pa ostane svetovno gospodarstvo stabilno, z gotovostjo rasti, bo prihodnost za Mercosur zelo dobra. Zaupanje vlagateljev v Mercosur ni odvisno le od notranjih okoliščin trgovinskega bloka, temveč tudi od svetovnega gospodarskega okolja. Prav tako se lahko v Braziliji ustvari mehurček (angl. *asset bubble*) in če počne, ima lahko nevaren vpliv na Mercosur kot celoto. Toda to ni skrb za bližnjo prihodnost, ki jo zadeva moj zaključek. Kakorkoli, pa je lahko situacija v Mercosurju na dolgi rok zelo drugačna.

LITERATURA IN VIRI

1. Argentina's Investment Development Agency. *Why Argentina?*. Najdeno 1. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.prosperar.gov.ar/home.php?lang=en>
2. Ball D. A., McCulloch W. H., Frantz P. L., Geringer J. M. & Minor M. S. (2004). *International Business The Challenge of Global Competition*. (10th ed.). New York: McGraw-Hill Irwin.
3. BBC Online. (2008). Profile: *Mercosur – Common Market of the South*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/5195834.stm>
4. BEST Brazil. *Practical Guide for International Investments in Portfolio*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu http://www.bestbrazil.org.br/pages/publications/BrazilianCapital/Practical_Guide.pdf
5. Best Way to invest. *Invest in Venezuela*. Najdeno 1. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.bestwaytoinvest.com/venezuela>
6. BrazilTradeNet. (2002). *Why invest in Brazil?*. Najdeno 25. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.braziltradenet.gov.br/Investimentos/I/InvestirnoBrasil.aspx>
7. Bureau of Economic, Energy and Business Affairs of U.S. Department of state. (2009). *2009 Investment Climate Statement – Argentina*. Najdeno 1. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.state.gov/e/eeb/rls/othr/ics/2009/117861.htm>
8. Bureau of Economic, Energy and Business Affairs of U.S. Department of State. (2009). *2009 Investment Climate Statement – Brazil*. Najdeno 1. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.state.gov/e/eeb/rls/othr/ics/2009/117415.htm>
9. Central Bank of Brazil. *Highlights on licensing procedures for foreigners*. Najdeno 22. marca 2010 na spletnem naslovu http://www.bcb.gov.br/ingles/SFN/archive/Highlights_on_licensing_procedures_for_foreigners.pdf
10. CVM - Comissão de Valores Mobiliários. *PFI into Brazil*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu <http://www.cvm.gov.br/ingl/indexing.asp>
11. Damijan J. (2009). *Predavanje MTP*. Najdeno 10. septembra 2010 na spletnem naslovu http://miha.ef.uni-lj.si/_dokumenti3plus2/191082/4PredavanjeMTPLiberalizacijatrgovineinGATT-WTO.pdf
12. Eakins S. G. (2002). *Investments Institutions Management*. United States: Pearson Education, Inc.
13. European Commission. (2009). *Mercosur – (common market of the south)*. Najdeno 16. marca 2010 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/external_relations/mercosur/index_en.htm
14. European Commission. (2009). *Mercosur: EU Bilateral Trade and Trade with the World*. Najdeno 25. aprila 2010 na spletnem naslovu http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113488.pdf
15. FDI.net. *Argentina*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu http://www.fdi.net/country/sub_index.cfm?countrynum=11

16. Fundacion Invertir Argentina. *Investment Incentives*. Najdeno 1. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://www.invertir.com/>
17. Garcia D. (18.03.2010). *Sample article: Mercosur: The Dangers of Protectionism*.
18. de Oliveira G., Aurelio M. (2005). *Mercosur: Political Development and Comparative Issues with the European Union*. Najdeno 18. marca 2010 na spletnem naslovu <http://www6.miami.edu/EUCenter/guedesfinal.pdf>
19. The International Monetary Fund. *About the IMF*. Najdeno 1. aprila na spletnem naslovu <http://www.imf.org/external/about.htm>
20. MercoPress. (2002). *Breaking News from Latinamerica*. Najdeno 23. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2002/06/25/breaking-news-from-latinamerica
21. MercoPress. (2005). *Brazil is China's main regional trade partner*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2005/01/10/brazil-is-china-s-main-regional-trade-partner
22. MercoPress. (2007a). *Uruguay/Argentina pulp mills dispute: waiting for Oct 28*. Najdeno 16. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2007/09/30/uruguay-argentina-pulp-mills-dispute-waiting-for-oct-28
23. MercoPress. (2007b). *Mercosur received 300 billion in foreign direct investment*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2007/08/29/mercosur-received-300-billion-in-foreign-direct-investment
24. MercoPress. (2007c). *US calls on Argentina to honor repudiated sovereign debt*. Najdeno 12. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2007/07/27/us-calls-on-argentina-to-honor-repudiated-sovereign-debt>
25. MercoPress. (2008a). *Argentina yields to creditors: cancels Paris Club debt*. Najdeno 16. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2008/09/02/argentina-yields-to-creditors-cancels-paris-club-debt
26. MercoPress. (2008b). *Venezuela will help Mercosur become continental block*. Najdeno 1. aprila 2010 na spletnem naslovu http://www.bilaterals.org/article.php3?id_article=11647
27. MercoPress. (2009a). *Foreign Direct Investment in Latam could plunge up to 45%*. Najdeno 16. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2009/05/27/foreign-direct-investment-in-latam-could-plunge-up-to-45
28. MercoPress. (2009b). *Slower Brazilian economy cuts current account deficit by half*. Najdeno 23. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2009/04/23/slower-brazilian-economy-cuts-current-account-deficit-by-half
29. MercoPress. (2009c). *Foreign direct investment to Latam reached 139 billion USD in 2008*. Najdeno 25. marca na spletnem naslovu en.mercopress.com/2009/05/21/foreign-direct-investment-to-latam-reached-139-billion-usd-in-2008
30. MercoPress.(2009d). *Brazil's Real at it highest in 8 months; Bovespa up 40% so far this year*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2009/05/30/brazils-real-at-it-highest-in-8-months-bovespa-up-40-so-far-this-year.

31. MercoPress. (2009e). *Brazil' stock exchange reaches new high; 62% gain so far in 2009*. Najdeno 25. marca na spletnem naslovu en.mercopress.com/2009/09/19/brazil-stock-exchange-reaches-new-high-62-gain-so-far-in-2009
32. MercoPress. (2009f). *Foreign direct investment to Latam reached 139 billion USD in 2008*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2009/05/21/foreign-direct-investment-to-latam-reached-139-billion-usd-in-2008>
33. MercoPress. (2009g). *US Congress strong message to Argentina on defaulted obligations*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2009/05/21/us-congress-strong-message-to-argentina-on-defaulted-obligations
34. MercoPress. (2009h). *Mercosur summit fails to advance in internal trade issues*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2009/12/09/mercosur-summit-fails-to-advance-in-internal-trade-issues>
35. MercoPress. (2009i). *Economy minister confirms Argentina warming up to IMF*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2009/08/29/economy-minister-confirms-argentina-warming-up-to-imf
36. MercoPress. (2009j). *Argentina's finances increasingly in the red*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2009/08/26/argentinas-finances-increasingly-in-the-red
37. MercoPress. (2009k). *Uruguayan economy becoming growingly Brazil dependent*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2009/09/25/uruguayan-economy-becoming-growingly-brazil-dependent
38. MercoPress. (2009l). *Brazilian financial sector "is crying with a full belly"*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu en.mercopress.com/2009/10/23/brazilian-financial-sector-is-crying-with-a-full-belly
39. MercoPress. (2010a). *Argentine central bank and Economy ministry seal "policies coordination"*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/02/19/argentine-central-bank-and-economy-ministry-seal-policies-coordination>
40. MercoPress. (2010b). *Argentina rejects orthodox recipes to fight inflation; promises "competitive" peso*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/02/19/argentina-rejects-orthodox-recipes-to-fight-inflation-promises-competitive-peso>
41. MercoPress. (2010c). *Argentina/Brazil set to grow 5%, helping to ease bilateral "trade relations"*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/02/06/argentina-brazil-set-to-grow-5-helping-to-ease-bilateral-trade-relations>
42. MercoPress. (2010d). *Argentina begins next week to pay debts with Central Bank reserves*. Najdeno 1. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/03/31/argentina-begins-next-week-to-pay-debts-with-central-bank-reserves>

43. MercoPress. (2010e). *Crisis lesson: better to rely on international reserves than IMF credit says Brazil*. Najdeno 1. aprila 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/03/24/crisis-lesson-better-to-rely-on-international-reserves-than-imf-credit-says-brazil>
44. MercoPress. (2010f). *Official Argentine economy data shows recovery in underway*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/02/25/official-argentine-economy-data-shows-recovery-in-underway>
45. MercoPress. (2010g). *World Bank warns recovery will slow down as fiscal stimulus impact wane*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/01/21/world-bank-warns-recovery-will-slow-down-as-fiscal-stimulus-impact-wane>
46. MercoPress. (2010h). *Argentine government tells Congress it will pay debts with reserves*. Najdeno 30. marca na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/03/08/argentine-government-tells-congress-it-will-pay-debts-with-reserves>
47. MercoPress. (2010i). *Brazilian economy contracted 0.2% last year but is poised to expand 5.7% in 2010*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/03/12/brazilian-economy-contracted-0.2-last-year-but-is-poised-to-expand-5.7-in-2010>
48. MercoPress. (2010j). *US and Brazil not interested in trade war and "ready to negotiate"*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/03/10/us-and-brazil-not-interested-in-trade-war-and-ready-to-negotiate>
49. MercoPress. (2010k). *Intra-Mercosur trade experienced one of its worst years in 2009*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/02/24/intra-mercosur-trade-experienced-one-of-its-worst-years-in-2009>
50. MercoPress. (2010l). *IMF warns of asset bubbles in Brazil and Indonesia*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu <http://en.mercopress.com/2010/02/27/imf-warns-of-asset-bubbles-in-brazil-and-indonesia>
51. Mercosur. *Acerca del Mercosur*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu http://www.mercosur.int/t_generic.jsp?contentid=655&site=1&channel=secretaria&seccion=2
52. Ministerio de Relaciones Exteriores del Mercosur. *Protocolo Adicional al Tratado de Asunción sobre la Estructura Institucional del Mercosur*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu http://www.mercosur.int/innovaportal/file/655/1/CMC_1994_PROTOCOLO%20OURO%20PRETO_ES.pdf
53. Multilateral Investment Guarantee Agency . *Argentina*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu http://www.fdi.net/country/sub_index.cfm?countrynum=11
54. Official website of the EU. *About the EU*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu http://europa.eu/index_en.htm
55. QFinance. *Country Profiles- Argentina*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu <http://www.qfinance.com/country-profiles/argentina>

56. QFinance. *Country Profiles- Brazil*. Najdeno 30. marca 2010 na spletnem naslovu <http://www.qfinance.com/country-profiles/brazil>
57. State Street. (2010). *State Street Investor Confidence Index ®: March 30, 2010*. Najdeno 1. aprila na spletnem naslovu http://www.statestreet.com/industry_insights/investor_confidence_index/ici_overview.html
58. Suranovic S. M. (2010). *International Trade Theory and Policy*. Najdeno 10. septembra 2010 na spletnem naslovu <http://internationalecon.com/Trade/Tch110/T110-2.php>
59. The World Bank. *About Us*. Najdeno 25 marca 2010 na spletnem naslovu <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTABOUTUS/0,,pagePK:50004410~piPK:36602~theSitePK:29708,00.html>
60. The World Bank. (2010). *The World Bank and urban investments in Brazil*. Najdeno 18 marca 2010 na spletnem naslovu <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/LACEXT/BRAZILEXTN/0,,contentMDK:22503511~menuPK:322347~pagePK:1497618~piPK:217854~theSitePK:322341,00.html>
61. World Trade Organization. *The WTO's rules*. Najdeno 25 marca 2010 na spletnem naslovu http://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/regrul_e.htm
62. World Trade Organization. *Work of the Committee on Regional Trade Agreements (CRTA)*. Najdeno 25. marca 2010 na spletnem naslovu http://www.wto.org/english/tratop_e/region_e/regcom_e.htm

PRILOGE

Priloga 1 - Seznam terminov in kratic.....	1
Priloga 2 – FDI v procentih BDP za Brazilijo	3
Priloga 3 - Podrobnejši prikaz trgovanja Mercosurja z EU ter preostalim svetom.....	3
Priloga 4 - Vpliv svetovne finančne krize na FDI v Brazilijo in Argentino, v letu 2008	5

Priloga 1 - Seznam terminov in kratic

A

Antidumping: Politika, ki skuša preprečiti uvoz ter prodajo tujih dobrin po cenah, ki so nižje od domačih, za iste proizvode.

ASEAN: Zveza držav jugovzhodne Azije (angl. *Association of Southeast Asian Nations*) trgovinski blok, ki ga sestavlja deset držav članic; Indonezija, Malezija, Filipini, Singapur, Tajska, Brunej, Mjanmar, Kambodža, Laos in Vietnam.

Asuncion Treaty: Sporazum, ki so ga podpisale štiri države članice Mercosurja (Argentina, Brazilija, Urugvaj in Paragvaj) z namenom, da bi ustanovile skupni trg.

B

BDP: Bruto domači proizvod (angl. *GDP*)

C

CVM: Comissao de Valores Mobiliarios (angl. *Brazilian Securities and Exchange Commission*) je finančna regulatorna avtoritativna oblast Brazilske vlade. Regulira brazilske kapitalske trge ter vse njihove udeležence.

E

ECLAC: Ekonomska komisija Združenih narodov za Latinsko Ameriko in Karibe je bila ustanovljena leta 1948, da bi vzpodbudila gospodarsko sodelovanje med državami članicami.

EEC: Evropska gospodarska skupnost (angl. *European Economic Community*) je bila mednarodna organizacija, ustanovljena z združitvijo Belgije, Francije, Nemčije, Italije, Luksemburga in Nizozemske, leta 1957 v Rimu.

Ekonomski mehurček (angl. *Economic Bubble*): Trgovanje s produkti ali sredstvi z napihnjeno vrednostjo.

EU: Evropska Unija

EU27: Vseh 27 članic Evropske Unije; Belgija, Francija, Nemčija, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Danska, Irska, Anglija, Grčija, Portugalska, Španija, Avstrija, Finska, Švedska,

Ciper, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovaška, Slovenija, Bolgarija, Romunija

F

FDI: Neposredne tuje investicije (angl. *Foreign Direct Investment*) so najpomembnejša oblika mednarodnega sodelovanja, strateška oblika vlaganja z dolgoročnim ter aktivnim sodelovanjem tujega vlagatelja iz države A v državo B. Običajno gre za sodelovanje v managementu, pri skupnih vlaganjih, prenosu tehnologije ter strokovnega znanja. Ločimo med FDI pritoki in odtoki, ki rezultirajo v neto FDI toku (angl. *net FDI inflow*).

FOCEM: The Structural Convergence Fund

G

GATT: Splošni sporazum o carinjenju in trgovanju (angl. *General Agreement on Tariffs and Trade*)

I

IDB: Inter American Development Bank je mednarodna organizacija, vzpostavljena in locirana v Washingtonu D.C., ZDA, za podporo Latinsko Ameriškemu ter Karibskemu gospodarstvu.

IMF: Mednarodni denarni sklad (angl. *International Monetary Fund*)

Indeks zaupanja vlagateljev nam pove, za koliko odstotkov se je v povprečju spremenilo zaupanje vlagateljev v nekem obdobju, glede na prejšnje obdobje.

L

LAFTA: Latin American Free Trade Association je zveza Argentine, Brazilije, Čila, Mehike, Paragvaja, Peruja ter Urugvaja, ki je nastala 1960 v Montevideu, s ciljem vzpostavitve skupnega trga.

M

Mercopress: Neodvisna, samostojna tiskovna agencija, locirana v Montevideu, Urugvaj. Agencija zagotavlja informacije predvsem o Latinski Ameriki ter Južnem Atlantiku, s poudarkom na državah članicah Mercosurja.

Mercosur: (špa. *Mercado Común del Sur*, port. *Mercado Comum do Sul*, angl. *Southern Common Market*)

N

NAFTA: North American Free Trade Agreement je trilateralni trgovinski sporazum, podpisan s strani Kanade, Mehike ter ZDA.

P

PFI: Portfolio naložbe (angl. *Portfolio Investment*) so nasprotno od FDI zgolj finančne naložbe, katerih cilj je iztržiti dobiček, na primer s prodajo delnic, in ne prevzem podjetja. Delijo se na lastniške vrednostne papirje (angl. *equity*) ter dolžniške vrednostne papirje (angl. *bonds*).

Protekcijonizem: Sistem gospodarsko političnih ukrepov, ki deluje kot varstvo domače industrije pred tujo konkurenco, s carinami ali prepovedjo uvoza, itd.

W

WTO: Svetovna trgovinska organizacija (angl. *World Trade Organization*) je mednarodna organizacija, ki nadzira veliko število sporazumov, ki opredeljujejo pogoje trgovanja med njenimi članicami (preko 145 držav). Organizacija je naslednica GATT-a.

Priloga 2 – FDI v procentih BDP za Brazilijo

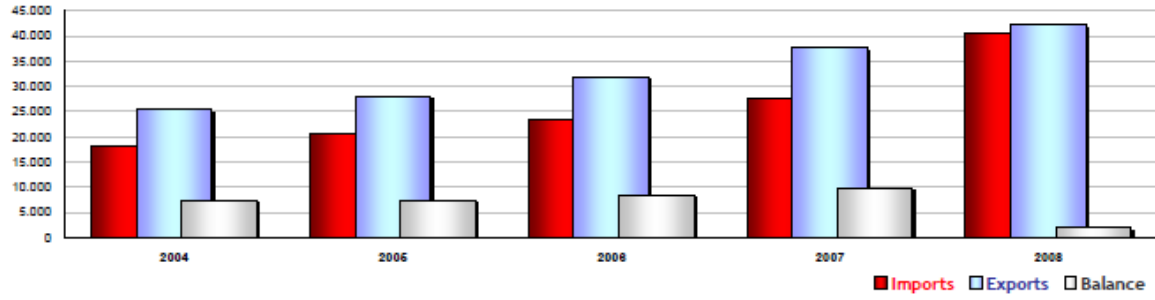
Leto	FDI (mrd USD)	% BDP
2008	45.060	2.84
2007	34.585	2.63
2006	18.782	1.76
2005	15.066	1.71
2004	18.146	2.73
2003	10.144	1.83

Vir: Central Bank of Brazil, 2010.

Priloga 3 - Podrobnejši prikaz trgovanja Mercosurja z EU ter preostalim svetom

MERCOSUR, Trade with the European Union							millions of euro, %	
Period	Imports	Variation (% y-o-y)	EU Share of total Imports (%)	Exports	Variation (% y-o-y)	EU Share of total Exports (%)	Balance	Trade
2004	18.058	15,6	23,3	25.474	13,1	23,3	7.417	43.532
2005	20.595	14,1	22,1	28.014	10,0	21,3	7.419	48.609
2006	23.508	14,1	20,4	31.922	14,0	21,1	8.414	55.430
2007	27.748	18,0	20,6	37.621	17,9	23,5	9.872	65.369
2008	40.452	45,8	20,2	42.293	12,4	22,1	1.841	82.745
2008Q1	7.511	-	20,5	8.987	-	23,9	1.476	16.497
2008Q2	13.735	-	20,9	11.251	-	23,3	-2.485	24.986
2008Q3	9.800	-	19,6	11.550	-	21,6	1.750	21.350
2008Q4	9.406	-	19,6	10.506	-	20,2	1.100	19.912
2009Q1	-	-	-	-	-	-	-	-
2009Q2	-	-	-	-	-	-	-	-
2009Q3	-	-	-	-	-	-	-	-
2009Q4	-	-	-	-	-	-	-	-
Average annual growth (2004-2008)		22,3			13,5			-29,4

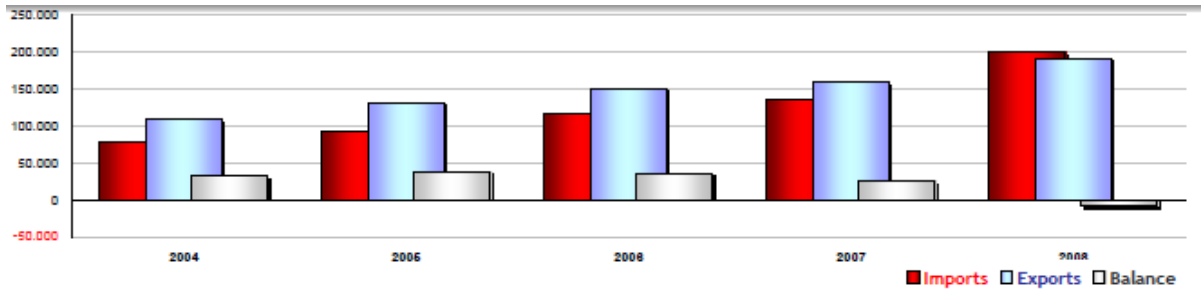
Vir: European Commission, 2009.

Vir: European Commission, 2009.

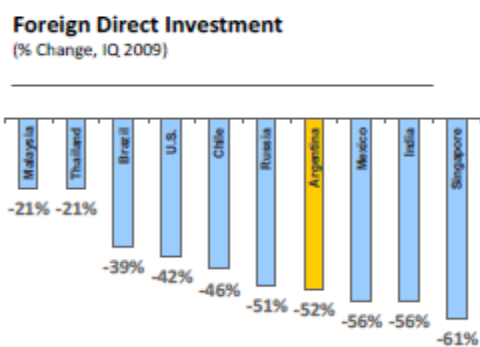
Period	Imports	Variation (% y-o-y)	Exports	Variation (% y-o-y)	Balance	Trade
2004	77.449	24,4	109.400	17,1	31.951	186.849
2005	93.042	20,1	131.622	20,3	38.580	224.664
2006	115.212	23,8	151.095	14,8	35.883	266.307
2007	134.827	17,0	159.755	5,7	24.928	294.582
2008	200.233	48,5	191.452	19,8	-8.781	391.685
2008Q1	36.587	-	37.657	-	1.069	74.244
2008Q2	65.748	-	48.219	-	-17.529	113.967
2008Q3	50.003	-	53.556	-	3.553	103.559
2008Q4	47.895	-	52.020	-	4.125	99.915
2009Q1	-	-	-	-	-	-
2009Q2	-	-	-	-	-	-
2009Q3	-	-	-	-	-	-
2009Q4	-	-	-	-	-	-
Average annual growth (2004-2008)		26,8		15,0		#NUM!

Vir: European Commission, 2009.

Vir: European Commission, 2009.

Priloga 4 - Vpliv svetovne finančne krize na FDI v Brazilijo in Argentino, v letu 2008

Vir: ProsperAr, 2010.